

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

Digitalisering av ekonomibranschen

*Ekonomers attityd till digitaliseringen inom
ekonomibranschen*

Kandidatuppsats	15 hp
Inriktning	Externredovisning
Nivå	Grundnivå
Termin	HT 2023
Handledare	Marita Blomkvist
Författare	Elsa Hugosson & Cajsa Sveningsson

Sammanfattning

Examensarbete med inriktning externredovisning, kandidatuppsats, HT 2023.

Handelshögskolan, Göteborgs universitet.

Författare: Elsa Hugosson & Cajsa Sveningsson

Handledare: Marita Blomkvist

Titel: Digitalisering av ekonomibranschen. Ekonomers attityd till digitalisering inom ekonomibranschen.

Bakgrund och problem: Digitalisering är något som förändrar yrken och samhället i stort. Ekonomibranschen är i ständig förändring till följd av just digitalisering. Även om det ses som nödvändigt kan attityden till denna förändring variera hos ekonomer. Det finns en rad olika faktorer som kan ligga bakom en individs reaktion till förändringar. Faktorer kopplade till individens reaktion kan exempelvis vara en individs bakgrund, självkänsla, digitala kompetens samt miljö och den organisation som en individ är verksam inom där förändringar genomförs.

Syfte: Uppsatsens syfte är att undersöka hur digitaliseringen av ekonomibranschen upplevs av ekonomer. Utöver det är även syftet att finna en förklaring till ekonomers uppfattning av digitaliseringen.

Metod: För att ha möjlighet att dra övergripande slutsatser valdes en kvantitativ metod bestående av en enkätundersökning som skickades ut via mejl till ekonomiavdelningar på ett urval av stora företag. Metodansatsen är lämplig för att studera och analysera orsakssambandet mellan ekonomers attityd till digitalisering och variabler som kan ha en påverkan på deras attityd.

Resultat och slutsatser: Studien har påvisat att ekonomer huvudsakligen har en positiv attityd till digitalisering av ekonomibranschen. De faktorer som visade sig vara signifikanta för ekonomers attityd är vilket år respondenten är född, hur digital respondenten anser sig själv

vara, hur mycket arbetsmomenten har digitaliserats samt digitala lösningars effekt på en individs jobbprestation.

Förslag till fortsatt forskning: Förslag till vidare forskning är att undersöka, i djupare detalj, vad som kan ligga bakom ekonomers förändrade arbetsuppgifter och yrkesroll utöver digitalisering.

Nyckelord: digitalisering, ekonomi, ekonomibranschen, individ, yrkesroll, förändring, attityd

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	1
1.1 BAKGRUND	1
1.2 PROBLEMATISERING	2
1.3 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	4
1.4 DISPOSITION	4
2. REFERENSRAM	5
2.1 VEM ÄR EN EKONOM?.....	5
2.2 DIGITALISERING AV EKONOMIBRANSCHEN	5
2.3 ATTITYD TILL DIGITALISERING	7
2.3.1 Individens attityd	7
2.3.2 Förklaring till attityden kring en förändrad yrkesroll	9
2.3.3 Förklaring till attityden kring förändring.....	10
2.4 SAMMANFATTNING OCH HYPOTESFORMULERING	12
3. METOD	14
3.1 VAL AV METODANSATS	14
3.2 INSAMLING AV TEORI	14
3.3 URVAL	15
3.4 OPERATIONALISERING OCH ENKÄT	16
3.5 UPPSTÄLLNING AV ENKÄTFRÅGOR.....	21
3.6 INSAMLING AV DATA	21
3.7 BEARBETNING OCH ANALYS AV DATA	23
3.8 BORTFALLSANALYS	25
3.9 DESKRIPTIV DATA.....	26
3.10 METODDISKUSSION	27
4. EMPIRI OCH ANALYS	29
4.1 RESULTAT FRÅN ENKÄTUNDERSÖKNINGEN	29
4.1.1 Respondenternas bakgrund	29
4.1.2 Digitaliseringens påverkan på ekonomers yrkesroll.....	32
4.1.3 Ekonomers attityd till digitalisering.....	34
4.2 FAKTORER BAKOM EKONOMERS ATTITYD TILL DIGITALISERING	37
4.2.1 Individens	38
4.2.2 Yrkesrollen	40
4.2.3 Förändring.....	42
5. SLUTSATS	45
5.1 SLUTSATSER	45
5.1.1 Vad har ekonomer för attityd till digitalisering?	45
5.1.2 Vilka faktorer kan påverka ekonomers attityd?	45
5.2 STUDIENS BIDRAG.....	46
5.3 FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING	46
KÄLLOR:	47

Bilagor

Bilaga 1: Enkäten och kodningsschema.....	I
Bilaga 2: Mejl till de företag som tackat ja i förväg	V
Bilaga 3: Mejl till respondenter via FAR	VI
Bilaga 4: Korrelationsanalys.....	VII
Bilaga 5: VIF test	VIII
Bilaga 6: Regressionsanalyser	IX
Bilaga 7: T-test.....	X

Figurer

Figur 1: Födelseår.....	30
Figur 2: Kön.....	30
Figur 3: Företag.....	31
Figur 4: Erfarenhet	31
Figur 5: Digital kompetens	32
Figur 6: Arbetsmoment	33
Figur 7: Digitala verktyg	34
Figur 8: Attityd till digitalisering	34
Figur 9: Tidigare erfarenhet av förändring	36
Figur 10: Upplevelse av förändring.....	36
Figur 11: Påståenden.....	37

Tabeller

Tabell 1: Företag	15
Tabell 2: Operationalisering av enkät.....	17
Tabell 3: Deskriptiv data	26
Tabell 4: Regressionsanalys Individens	38
Tabell 5: Regressionsanalys Yrkesrollen	41
Tabell 6: Regressionsanalys Förändring	42

1. Inledning

Detta avsnitt redogör för digitaliseringens påverkan på samhället samt ekonomibranschen. I avsnittet redogörs det även för de förändringar som medförs av digitalisering och hur yrkesrollen påverkas. Sedan presenteras uppsatsens syfte och frågeställning och avsnittet avslutas därefter med en disposition.

1.1 Bakgrund

Digitalisering är en trend som har ökat markant under de senaste decennierna och bidragit till att verksamheter är i ständig förändring. Digitaliseringens ändamål är att integrera digitala tekniker tillsammans med företagsprocesser samt sociala processer i syfte att förbättra dem (FAR, u.å.). Fördelen med digitalisering är att verksamheter kan bli alltmer effektiva genom implementering av digitala lösningar. Den tekniska utvecklingen möjliggör förutsättningarna för nya tjänster att växa fram. Den leder också till att yrken och arbetsuppgifter förändras, inte minst har digitaliseringen stor betydelse för företagens konkurrenskraft i sin bransch. Företag behöver därmed digitalisering för att utmana etablerade affärsmodeller och dra nytta av digitaliseringens möjligheter samt skapa nya affärsmöjligheter för att stärka och bibehålla sin konkurrenskraft (Tillväxtverket, 2018).

Efterfrågan av digitalisering och användandet av digitala verktyg har ökat markant under de senaste åren. Enligt SCB (2023) använder ett genomsnitt på ungefär 87 procent av svenskarna i åldrarna 16 år till 85 år internet dagligen. En stor påverkan på andelen av svenskar som använder internet dagligen har varit Covid-19 pandemin, vilket var en luftburen sjukdom som bidrog till omvärldsförändringar (SCB, 2023; Ciotti m.fl., 2020). En undersökning från bank- och finansgruppen Svea uppger att 43 procent medgivit att de blivit mer digitala för att klara av pandemin. Detta omvandlingstryck har inneburit innovation, nytänkande och anpassning till digitalisering för företag att hänga med i utvecklingen och bli mer digitaliserade (VIA, 2021).

Ekonomibranschen är i ständig förändring och digitaliseringen är en stor påverkan på denna förändring (Eriksson, 2019). Med ekonomibransch syftar denna studie på personer som arbetar på en ekonomiavdelning, det innefattar alla olika sorters ekonomiavdelningar inom alla olika branscher. Exempelvis kan personerna arbeta som ekonomichef, redovisningsekonom eller

controller. För ekonomer är det viktigt att vara digitaliserad och att vara innovativ för omvärldsförändringar (Eriksson, 2019). Det skapar även möjlighet till effektivisering som fortsättningsvis leder till att det frigör tid och resurser för avdelningen. Hypergene (u.å.) har visat att digitaliseringen av arbetsuppgifter har bidragit till färre arbeten för ekonomer men däremot en bättre utveckling och utbildning av personalen. I takt med digitaliseringen ökar kraven på avdelningens digitala kompetens, därmed ökar även kraven för medarbetaren att hantera digitala verktyg samt att medarbetaren kan ta sig an arbetsuppgifter kopplat till automatisering och förändringar. Det har även funnits tendenser hos yngre medarbetare att klara av att förstå de digitala verktygen bättre samt effektivare och ger därmed en avsevärd fördel till ekonomiavdelningen (Hypergene, u.å.). Under den senaste tekniska utvecklingen har användbara system och verktyg, som används i ekonomibranschen, tillkommit. Exempelvis automatisk kontering, bokföringsprogram samt fakturatolkning. Fördelarna med digital bokföring och automatisering är att arbetsuppgifterna blir mer produktiva och effektiva. Möjligheten att få ut rapporter och prognoser för historiska data har ökat markant (Björn Lundén, 2023). Digitaliseringen är den största förändringsfaktorn och påverkar hela samhället och branscher i stort. På samma vis som digitaliseringen förändras i snabb takt med hjälp av teknisk utveckling förändras även arbetsuppgifter, arbetssätt och yrken i samband med den tekniska utvecklingen (Johannesson, 2019).

1.2 Problematisering

Digitaliseringen har förändrat samhället i stort och verksamheter behöver vara i ständig förändring och vara tekniskt utvecklade för att hänga med i utvecklingen av samhället. Att en verksamhet utvecklas inom den digitala världen ger möjlighet för fler att få åtkomst till tillgänglig information, vilket medför att de kan lägga större del av sin arbetstid på att arbeta med värdeskapande och kvalificerade frågor samt problem. Utöver att verksamheten ställs inför nya krav, för att hänga med i utvecklingen, ställs även medarbetare inför högre kompetenskrav (Johannesson, 2019). Att utreda hur förändringen av digitaliseringen påverkar yrkesutövarna och deras attityd till denna förändring är i dagsläget ett aktuellt forskningsämne.

Enligt en rapport som EY (2018) redovisar framgår det att 80 procent av svenska företag anser att digitaliseringen kommer att öppna upp för helt nya affärsområden. Vilket innebär att befintliga arbetsuppgifter inom ekonomibranschen kommer att förändras. I och med att befintliga arbetsuppgifter ändras kommer därmed även ekonomernas befattning i deras

yrkesroll att ändras. Det finns cirka 170 tusen yrkesverksamma ekonomer på Sveriges arbetsmarknad (Saco, 2022). Därmed är det viktigt att förstå innebörden av digitaliseringens påverkan på deras yrkesroll och även arbetarna i ekonomibranschens attityd till det.

Förändringsprocesser kan upplevas olika och attityden till förändringen kan variera hos individer. En viktig faktor när man genomför en förändringsprocess är att den uppfattas positiv, det leder till aktivitet hos medarbetarna. Aktivitet innebär att medarbetare engagerar sig inom organisationen för att förändringen ska ske (Kwahk & Lee, 2008). Enligt Oreg och Sverdlik (2022) kan förändringen upplevas olika beroende på individerna, vissa har en positiv attityd samt acceptans till förändringen medan andra har en negativ attityd och gör därmed motstånd till förändringen. Enligt Angelöw (2010) kan individernas attityd och reaktion på förändringar bero på olika faktorer som till exempel trygghet, arbetsinnehåll och självkänsla. Förändringen kan innebära ändrade rutiner och arbetsmönster eller ett hot mot yrkesrollen som därmed berövar ens arbete, vilket försvagar tryggheten i yrkesrollen. Digitaliseringen kan innebära att medarbetarnas kompetens och färdigheter inte längre är nödvändiga med automatiserade processer som exempelvis digital bokföring med mera. Även självkänsla kan vara en negativ faktor som bidrar till att man har en negativ attityd till förändringen (Angelöw, 2010). En digitaliserad förändring för ekonomer inom ekonomibranschen kan därmed innebära olika reaktioner och attityder.

Denna studie riktar in sig på ekonomers attityd till digitalisering inom ekonomibranschen. Detta genom att samla en djupare förståelse för deras attityd till förändrade yrkesroller samt digitaliseringens påverkan. Studien kommer att baseras på stora företag som är etablerade på den svenska marknaden och som använder eller kommer att använda digitala verktyg i sin yrkesroll som ekonom. Studien ska också framställa de faktorer som påverkar ekonomers upplevelse till digitalisering.

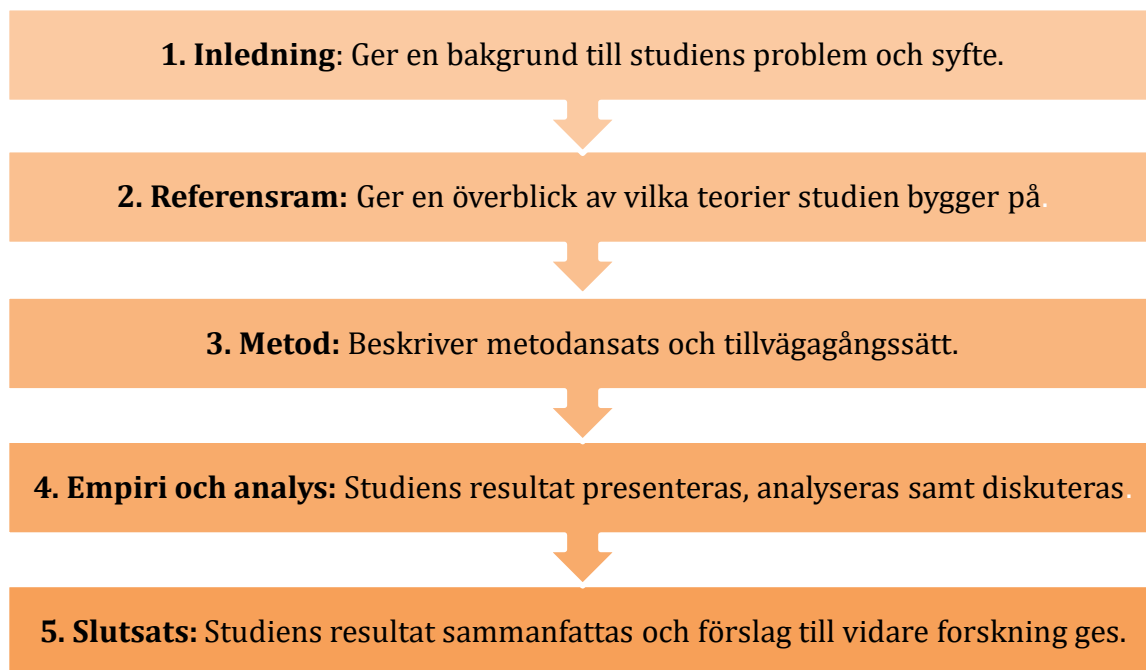
1.3 Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur digitaliseringen av ekonomibranschen upplevs av ekonomer. Utöver det är syftet även att finna en förklaring till ekonomers uppfattning om digitaliseringen.

Frågeställningar för att uppnå syftet av studien:

1. Vad har ekonomer för attityd till digitalisering?
2. Vilka faktorer kan påverka ekonomers attityd?

1.4 Disposition

2. Referensram

I följande avsnitt presenteras uppsatsens referensram. Det inleds med en beskrivning av vad en ekonom är och deras yrke, följt av en beskrivning av hur ekonomibranschen påverkas av digitalisering. Avsnittet följs därefter av teorier om attityd till förändringar och olika faktorer som kan påverka attityden. Avsnittet avslutas med en sammanfattning.

2.1 Vem är en ekonom?

Att utveckla och driva företag, affärer och organisationer är, enligt Saco (2022), ekonomers jobb. Vidare förklaras det att arbetsuppgifterna, beroende på inriktning, exempelvis består av ekonomisk planering, budgetering, försäljning, redovisning, marknadsföring och revision (Saco, 2022). Det är alltså ekonomer som sköter den vitala delen i företagen då de gör årsredovisningar, redovisar ut- och inbetalningar för organisationen samt bokför (Adecco Ekonom, u.å.). En ekonomutbildning klassas som bred, där de lär sig att förstå och analysera komplexa ekonomiska situationer och frågor samt att de får kunskap om verksamhets- och affärsfokus samt problemlösning, vilket medför att ekonomer har möjligheten att välja mellan flera olika sorters jobb. Ekonomer finns i alla branscher och sektorer på arbetsmarknaden och därav kan de arbeta i kommuner, näringslivet, regioner, staten samt även i intresseorganisationer. Exempel på yrken för ekonomer är controller, ekonomichef, redovisningsekonom eller revisor (Saco, 2022).

2.2 Digitalisering av ekonomibranschen

Digitalisering ger tillgång till information och kunskap i realtid samt möjliggör effektivare och snabbare utbyte av data. Begreppet innebär att information och kunskap lagras och transformeras i en digital form. För att ett företag ska klassas som digitalt krävs att digitala instrument, så som analytiska verktyg och moln, används både externt mot leverantörer, kunder och övriga intressenter samt internt inom företaget (Kane m.fl., 2015).

Digitaliseringen och automatiseringens inverkan har diskuterats sedan 90-talet. Vissa arbetsuppgifter, varav ekonomers, påverkades mer än andra. På samma sätt var vissa aspekter enklare att digitalisera än andra. Exempel på en aspekt som var enkel att digitalisera var viss bokföring som enbart baserades på bearbetning av numeriska data. Däremot var andra aspekter

som krävde en hög nivå av professionellt omdöme samt personlig kontakt svårare att digitalisera och automatisera. Därav belystes det att de arbetsuppgifter som krävde bearbetning av stora mängder numeriska data, såsom lönehantering och bokföring, kunde simplificeras genom digitalisering och automatisering. Denna transaktionshantering krävde både tid och pengar för organisationen och på grund av motivationen att reducera dessa kostnader infördes datorsystem (Wilson & Sangster, 1992).

Digitalisering av branschen fortsätter att stå i fokus. Under flera år tillbaka har tekniken fortsatt utvecklas, vilket har lett till att redovisningsbranschen har berikats med en rad olika digitala instrument. När den finansiella informationen numera kommuniceras via digitala metoder och verktyg definieras redovisningsprocessen som digitaliserad. I dagens samhälle har många av arbetsuppgifterna, som ekonomer hade tidigare, digitaliserats och ersatts med tekniska lösningar som underlättar och förenklar stora aspekter av arbetet (Kane m.fl., 2015).

Nedan följer beskrivningar av exempel på sådana verktyg eftersom det sedan kommer vara dessa verktyg som utgör en stor del av enkätundersökningen:

- **Bankfiler/Betalfiler:** Det är en digital lösning i form av en fil som gör att man kan skicka och skapa betalningar direkt till internetbanken från ekonomisystemet. På grund av detta behöver man inte manuellt hantera utbetalningarna (Fortnox Betalfil, u.å.).
- **Fakturatolkning:** Informationen på fakturor tolkas, antingen manuellt eller digitalt, av en extern part. Den externa parten registrerar automatiskt exempelvis moms, fakturadatum, totalbelopp, leverantörsuppgifter och valuta. Detta leder till att mottagaren själv inte behöver registrera fakturauppgifterna manuellt (Fortnox Fakturatolkning, u.å.).
- **Mobilt Bank-ID/Bank-ID:** Bank-ID används för att identifiera sig och skriva under i digitala miljöer. Underskriften görs med ansiktigenkänning, säkerhetskod eller fingeravtryck. Man behöver därmed inte skapa konton hos alla olika aktörer utan man kan istället använda Bank-ID som en säker lösning hos tusentals företag och myndigheter online. Det fungerar som en ID-handling, fast digitalt (Bankid, u.å.).
- **Molnbaserad redovisning:** Det innebär att hanteringen av fakturering sker papperslöst. Samt att redovisningen förenklas genom att man via molnet bland annat kan få in bokföringshandlingar och skapa fakturor. All information, gällande redovisning, finns

även alltid tillgänglig online. Detta medför mindre papper, minskad administration och ökad insyn (Widgrens, 2023).

- Digitaliserad kvittohantering: Direkt när köpet genomförs av kunden skickas ett digitalt kvitto, som matchas till rätt transaktion, till kundens mobiltelefon. Därav finns alla kvitton sparade online och risken för att tappa bort eller förstöra papperskvitton försvinner (Eurocard, 2021).
- Internetbaserad kommunikation: Ett verktyg för att kunna samarbeta och kommunicera på ett enkelt sätt online. Detta sker exempelvis via videosamtal eller snabbmeddelanden på både dator, telefon eller surfplatta. Teams är ett exempel på ett verktyg som erbjuder alla tjänster som nämns ovan (Cedeo, u.å.).
- Automatiserad bokföring: Det innebär att man bygger en modell av tidigare beräkningar, det kallas algoritmer. Algoritmerna kan sedan förutsäga information som då är baserad på det som algoritmen lärt sig av den historiska datan. Bokföringsprogrammen kan därmed ge förslag, grundade på historiska data från när programmet använts tidigare. Denna process kallas alltså automatiserad bokföring (Vismaspcs, 2020).

2.3 Attityd till digitalisering

Förändring är något som ständigt sker i en organisation och som påverkar anställda, arbetsuppgifter och organisationen i stort. Teknologiska utvecklingen är en faktor som leder till ständig förändring i verksamheterna och har stor påverkan på anställdas arbetsuppgifter och därmed även deras attityd till förändringarna. Enligt Angelöw (2010) finns det flera olika faktorer som kan påverka anställdas attityd till förändring, dels miljön inom en organisation och individens bakgrund.

2.3.1 Individens attityd

En individs tidigare erfarenheter av förändringar och bakgrund har stor påverkan på individens attityd och uppfattning till nya förändringar. I dagsläget präglas verksamheter av digital förändring och innovation, detta som ett resultat av globaliseringen och den snabba tekniska utvecklingen som varit. I samband med denna förändring är det viktigt att fortsätta attrahera

sina anställda och försöka ge dem en bra uppfattning om förändringen. Några viktiga faktorer till att få individens uppfattning och attityd till positiv är att erbjuda dem förmåner som kan övervinna rädslan för förändring, uppmuntran och kommunikation (EY, 2018). Att erbjuda arbetarna en flexibel miljö som exempelvis distansarbete, ger arbetarna en bra förmån som kan ändra uppfattningen om en förändring från negativ till positiv. Kommunikation är en viktig faktor för att lyckas göra att arbetarna strävar och anpassar sig till förändringar. Genom tvåvägskommunikation kan chefer både uppmuntra medarbetarna till att de förstår deras roll och syfte för att uppnå företagets mål och samtidigt tydligt förklara syftet med förändringen (EY, 2018). Enligt en undersökning av EY tillsammans med Harvard Business Review, där de intervjuade chefer i verksamheter av förändringar, anser majoriteten att företag med ett tydligare syfte har enklare att genomföra förändringar (EY, 2018). Enligt Angelöw (2010) beskriver författaren att om medarbetarna är delaktiga i förändringsprocessen så leder det till en positiv förändringsattityd. De anställdas delaktighet bidrar även till effektiviseringar och förbättringar som hade varit omöjliga utan deras medverkan.

En ytterligare faktor som är viktig till förändringsattityden är individens ålder och därmed även deras digitala kompetens. Visma redovisar en rapport där åtta av tio företag förklarar att den digitala kompetensen kommer att öka de närmaste åren och därmed även efterfrågan av digital kompetens från medarbetare (Visma, 2017). Interna utbildningar för digital kompetens är något som kommer att utvecklas i samband med den snabba tekniska utvecklingen (Visma, 2018). Äldre kan uppleva en svårare uppnådd digital kompetens jämfört med yngre. En tidigare forskning gjord av Morris och Venkatesh (2006) visade att åldern har en stor påverkan på användningen av teknik på arbetsplatsen och digital kompetens. Författarna undersökte hur ett nytt tekniskt system på arbetsplatsen skulle tas emot och användas av medarbetarna i yngre och äldre åldrar. Det visade sig att yngre personers användning av teknik påverkades av deras attityd medan äldre personer påverkades av normer och upplevd beteendekontroll. Morris och Venkatesh (2006) menar att yngre därmed tenderar att ha en positiv attityd till digitalisering än äldre, en viktig faktor till resultatet av forskningen är att yngre personer har exponerats för IT redan från tidig ålder.

Äldre har i mindre utsträckning exponerats för teknik och därmed hamnat efter i den tekniska utvecklingen. Digital kompetens används redan från förskolan för att gynna barns lärande, där barn lär sig genom digitala verktyg exempelvis en dator (Skolverket, 2023). Att framtida medarbetare exponeras för tekniken redan i tidiga skolår gör att de utvecklas i samband med

den tekniska utvecklingen och har därmed förväntad digital kompetens när de kommer till arbetsplatsen. Attityden till förändringar kan påverkas av individens självkänsla till möjligheter att använda kompetensen de besitter (Angelöw, 2010). Ett samband med att yngre personer har högre självkänsla inom den digitala kompetensen kan leda till att de har en mer positiv attityd till förändringar inom digitalisering än äldre. Enligt Liaw och Huang (2011) har även kön en betydande roll för attityden mot digitalisering, studien visade att män har en mer positiv attityd samt att de är mer motiverade när det gäller digitalisering. Studien stödjer även, tidigare nämnda slutsatsen, att personer som är längre fram i den tekniska utvecklingen är mer motiverade mot, samt har enklare för, digitalisering (Liaw & Huang, 2011).

Till sist kan en faktor till en individs attityd baseras på hur länge individen varit verksam inom yrket och organisationen. I en studie undersöktes det hur en nykomlings attityd förändrades och faktorer som kunde stärka eller försvaga mönstret av arbetstillfredsställelse. Resultatet av studien visade att nyanställdas attityd påverkas positivt till förändring om den nya arbetsplatsen ger dem tillfredsställelse och positiva erfarenheter. Positiva erfarenheter kan vara att ge större uppfyllda åtaganden eller en högre grad av socialisering. Därmed är en viktig faktor att omhänderta nyanställda för att de ska få ett positivt intryck och känna trygghet till den nya arbetsplatsen, annars kan deras attityd bli negativ till förändringar (Boswell m.fl., 2009). Angelöw (2010) beskriver att anställdas attityd kan vara positiv om förändringen kan leda till bättre sociala relationer med medarbetarna. En nyanställd är i större behov av sociala relationer än en som varit anställd under en längre tid, därmed kan nykomlingar ha en mer positiv attityd till förändringar än befintliga anställda. En individ som varit verksam längre kan däremot enklare hantera förändringsprocesser inom den befintliga verksamheten eftersom de troligen varit med om det förut. Om en förändringsprocess tidigare varit lyckad och en längre verksam medarbetare varit med under hela processen, blir en ny förändringsprocess inte lika osäker och därmed kan erfarna medarbetare ha en positivare attityd till förändringen än nykomlingar (Angelöw, 2010).

2.3.2 Förklaring till attityden kring en förändrad yrkesroll

För att ha möjlighet att förklara den effekt som digitalisering har på ekonomernas yrkesroll presenteras först en definition av begreppet yrkesroll. Det finns en skillnad mellan en yrkesroll som ges till de anställda genom en organisation och en yrkesroll som de anställda själva

upplever. Här finns en dynamik mellan förväntningarna från organisationen på den anställda och de negativa eller positiva motivationer som den anställda själv har på individnivå. Yrkesrollen bildas i samverkan med andra samt i sociala sammanhang med en känsla av sammanhållning inom yrket (Larsson m.fl., 2009). Utöver detta läggs det stor vikt i på vilket sätt jobbet utförs (Paulsen, 2011) samt vilka ansvarsområden den anställda har (Jablonsky & Barsky, 2000).

Många ekonomiyrken innebär att man arbetar med kunder, där man ofta arbetar i en grupp tillsammans med andra ekonomer, som gemensamt arbetar mot att hjälpa sina kunder att utveckla och driva sina företag (Jobba Grönt, u.å.). Därav är kundkontakt en viktig del av arbetet för ekonomer, exempelvis genom att en del av deras roll innebär rådgivning (Akavia, u.å.). Enligt Leek m.fl. (2003) kan kommunikationen som sker digitalt skilja sig från hur man kommunicerar när det sker ansikte mot ansikte. När det gick från fysiska möten till digitala möten blev kommunikationen exempelvis mer avpersonaliserad, mer psykologiskt avlägsen samt mindre samarbetsvillig. Digital kontakt kan därav påverka relationen med kunder. På grund av detta kan det vara viktigt att förstå svagheter med digital kommunikation och även kompensera med fysiska möten, vid exempelvis förhandlingar, för att ge ett helhetsintryck (Leek m.fl., 2003).

Det fanns en minskad anställningstrygghet bland befolkningen på grund av jobbpolarisering redan 2016 enligt Heyman (2016). Detta eftersom digitaliseringen kan ersätta många av de befintliga jobben, både manuella rutinjobb och mer avancerade jobb som kräver specialistkunskap. Detta har lett till det omdiskuterade fenomenet jobbpolarisering (Heyman, 2016). Enligt teorin om jobbpolarisering är ett exempel på en rutinbaserad uppgift, som riskerar att försvinna till följd av digitaliseringen, bokföring (Moreno-Galbis & Sopraseduth, 2014). Detta styrks även av PwC (2018) som betonar att det har skett en ökning av användningen av robotar, vilket i framtiden kan komma att ersätta ekonomer.

2.3.3 Förklaring till attityden kring förändring

2.3.3.1 Motstånd till förändring

Förändringar är en process som involverar flertal individer och det kan därmed tillkomma förändringsmotstånd. Förändringsmotståndet är en faktor till att en del förändringar inom

teknologin, ledningen eller arbetssätt inte uppnår sitt förväntade resultat. Misslyckandet av förändring beror på att individer motsätter sig förändringen (Kwahk & Lee, 2008). Ett vanligt skäl till motstånd är att individer inte inser behovet eller syftet av en förändring. Andra skäl till motstånd kan bero på att individer känner en rädsla inför att deras yrkesroll och arbetssätt förändras negativt och att tryggheten av befintlig kompetens försvinner. Detta motstånd kan leda till att anställda håller fast vid redan existerade arbetsvillkor eller gör uppror i form av förändringsmotstånd (Angelöw, 2010).

Kwahk och Lee (2008) beskriver i sin studie att uppfattningen till förändringen stärks av två faktorer, vilket är organisatoriskt engagemang samt upplevd personlig kompetens. En viktig del för att minska motståndet är att skapa förändringsberedskap. I studien undersöks det hur en implementering av ett nytt affärssystem (ERP) skulle mottas av mottagarna, i detta fall individerna inom organisationen. Studien visade att förändringsberedskap indirekt påverkade beteendeintentionen till att använda det nya affärssystemet, exempel på förändringsberedskap var att påverka anställda till att förstå avsikten med att använda systemet (Kwahk & Lee 2008). Enligt Oreg och Sverdlik (2022) varierar acceptansen till förändringar från person till person. En individs attityd till förändringen kan vara avgörande för hur stödjande eller motståndskraftiga de är till förändringsprocessen. Sverdlik och Oreg (2022) beskriver i sin studie att attityden till förändring beror på en rad olika faktorer. Dels baseras det främst på hur anpassningsbar individen är, individens trivsel på arbetsplatsen samt dels på reaktioner från andra medarbetare. Motståndet behöver inte bero på själva förändringen utan kan bero på ledarens personlighet eller att motverka eventuella negativa konsekvenser av förändringen. Den viktigaste komponenten till framgång i förändringsprocessen är delaktighet inom organisationen (Sverdlik & Oreg, 2022).

2.3.3.2 Acceptans till förändring

Den teknologiska utvecklingen medför ständiga förändringar och dessa förändringar behöver accepteras för att det ska uppnå sitt förväntade resultat. I en tidigare studie har Amoako-Gyampah och Salam (2004) framkallat en modell kallad *technology acceptance model* (TAM) som nyttjas för att visa sambandet mellan individers acceptans eller avvisande till teknologisk förändring. Nyckeln till acceptans är förståelsen av användbarheten av teknologin och därmed även kommunikationen bland individerna. En effektiv kommunikation kan leda till utveckling av förtroende, påverkan av attityd samt beteende och därmed även acceptans (Amoako-

Gyampah & Salam, 2004). Davis (1993) beskriver i sin studie av TAM att den upplevda användbarheten av teknologin vägde tyngst av de faktorer som leder till acceptans hos mottagarna. En beståndsdel till detta kan vara vikten av användningen av funktionella funktioner i nya system (Davis, 1993). Däremot kan modellen kritiseras för att vara för enkel, enligt Venkatesh och Davis (2000) utökade man TAM modellen med ytterligare faktorer som frivillig användning samt nödvändighet av teknologin. Enligt den utökade acceptansmodellen (TAM2) framgick det att om användbarheten av teknologin är nödvändig påverkar det acceptansen avsevärt. Därmed fann Venkatesh och Davis (2000) ett samband mellan användningen av teknologin och en individs attityd. Enligt Venkatesh och Bala (2008) kan upplevd användbarhet av nya system öka av mer praktisk erfarenhet. Ju mer erfarenhet en individ har av teknologins utveckling, desto högre acceptans kommer individen ha till den teknologiska förändringen (Venkatesh & Bala, 2008).

2.4 Sammanfattning och hypotesformulering

En förändring i verksamheter kan mottas på olika vis, den teknologiska utvecklingen medför allt fler förändringar och därmed även olika slags attityder. Ekonomibranschen genomför ständigt förändringar som påverkar deras dagliga arbetssätt samt yrkesrollen i stort. Utvecklingen av ekonomibranschen hittills har medfört nya system som exempelvis automatiserad bokföring, internetbaserad kommunikation och fakturatolkning. Konsekvenserna av förändringarna kan mottas positivt eller negativt beroende på olika faktorer hos individen som mottagare. Det finns olika teorier som förklarar individers attityd, två som nämnts är teorin om förändringsmotstånd samt den teknologiska acceptansmodellen TAM. En negativ attityd kan leda till ett motstånd till förändring. Förändringsmotstånd förklarar när försök till att introducera nya förändringar inte når sin upplevda förväntan. En positiv attityd kan däremot kopplas samman till acceptans, alltså att man accepterar förändringen och ser den som något positivt. En individs attityd baseras på olika faktorer som exempelvis bakgrund, ålder, användbarhet och antal år individen varit verksam i branschen. Studien är därmed uppdelad i följande tre kategorier: individen, yrkesrollen och förändring. Kategoriseringen baseras på de olika faktorer som påverkar en individ på tre olika områden, exempelvis är ålder och digital kompetens faktorer som baseras på individen, digitala verktyg hör till attityden för yrkesrollen och jobbprestation och upplevelse är faktorer bakom attityden till förändring. Alla tre kategorier kopplas samman med en individs attityd mot digitalisering.

Baserat på forskningen som lyfts fram i referensramen kan man förvänta sig att det finns ett statistiskt samband mellan den beroende variabeln *Attityd* och de oberoende variablerna. Hypoteserna för studien är formulerade enligt kategorierna individen, yrkesrollen och förändring och blir därmed följande:

Hypotes 1 för individen:

Det finns ett statistiskt samband mellan den beroende variabeln Attityd och den oberoende variabeln (Födelseår, Kön, Företag, Erfarenhet, Digital).

Hypotes 2 för yrkesrollen:

Det finns ett statistiskt samband mellan den beroende variabeln Attityd och den oberoende variabeln (Arbetsmoment, Digitala verktyg).

Hypotes 3 för förändring:

Det finns ett statistiskt samband mellan den beroende variabeln Attityd och den oberoende variabeln (Förändring, Upplevelse, Verktyg, Jobbprestation, Nödvändiga, Yrkesroll, Undviker, Utbildning).

3. Metod

I följande avsnitt presenteras författarnas metod för att besvara studiens syfte samt frågeställning. Följande rubriker som behandlas i metodavsnittet: Val av metodansats, insamling av teori, urval, operationalisering och enkät, uppställning av enkätfrågor, insamling av data, bearbetning och analys av data, bortfallsanalys, deskriptiv data och till sist metoddiskussion.

3.1 Val av metodansats

Syftet i denna studie är att undersöka hur digitaliseringen av ekonomibranschen upplevs av ekonomer. För att ha möjlighet att dra statistiska övergripande slutsatser och visa på samband valdes en kvantitativ metod (Skolverket, 2023a) i form av en enkätundersökning. Enkätundersökningen skickades ut till ekonomiavdelningar på ett urval av olika företag. Denna metod används ofta för att visa effekter av specifika åtgärder eller samband mellan olika faktorer (Skolverket, 2023a) och det var samband mellan ekonomers attityd samt faktorer som i teorin kan påverka attityden som undersöktes. Enligt Bryman och Bell (2013) är enkäter, till skillnad från intervjuer, helt standardiserade och även mer strukturerade. Detta med hjälp av de förutbestämda frågorna och de oftast även förutbestämda svarsalternativen. Utöver detta visar även tidigare forskning, enligt Bryman och Bell (2013), att intervjupersoner tenderar att anpassa sina svar för att framföra en positiv bild av sig själva, vilket undviks genom en anonym enkät. En enkätundersökning kan på så vis ge en mer verklighetstrogen bild av vad ekonomer egentligen känner för digitaliseringen.

3.2 Insamling av teori

Relevanta vetenskapliga publikationer, som har sökts fram med hjälp av Göteborgs Universitetsbiblioteks tjänst Scopus och Google Scholar, har använts för att samla in studiens teoretiska referensram. Publikationerna är publicerade i väletablerade tidskrifter och erhållna från tillförlitliga källor samt innehåller inarbetade och relevanta teorier. De publikationer som använts och som inte är vetenskapliga är erhållna från tillförlitliga och relevanta källor, exempelvis Visma och Skolverket. Anledningen till att Visma anses relevant och tillförlitligt

är att det är ett stort företag som är väletablerat på marknaden. Eftersom Skolverket är en myndighet så anses även det som en tillförlitlig källa.

Det användes även studier gjorda av betydelsefulla marknadsaktörer som Ernst & Young, vilka är en del av Big Four, och branschorganisationen FAR, vilka har betydelsefull insikt i ekonomibranschen och dess utveckling. Definitioner av tekniska lösningar, som redogörs för i avsnitt 2.3 *Digitalisering av ekonomibranschen*, har främst hämtats från de marknadsaktörer som tillhandahåller och jobbar med dessa.

3.3 Urval

Som nämnts tidigare har denna studie avgränsats till ekonomer som arbetar på ekonomiavdelningen på specifikt utvalda företag. Dessa företag är Estrella, Skyltmax, Aspia, Gekås, Hedin Bil, Rusta, Ernst & Young samt Grant Thornton.

Tabell 1: Företag

Estrella	<ul style="list-style-type: none">• Estrella arbetar med att tillverka tilltugg, exempelvis chips och jordnötter. De var Sveriges första chipstillverkare och grundades 1946, idag har de drygt 200 anställda (Estrella, u.å.).
Skyltmax	<ul style="list-style-type: none">• Skyltmax grundades 2008 och arbetar med skylttillverkning, både standardskyltar och specialbeställningar. Hittills har de sålt cirka 8 miljoner skyltar till över 120 olika länder. (Skyltmax, 2023).
Aspia	<ul style="list-style-type: none">• Aspia är en redovisningsfirma med 170 års erfarenhet och 1200 anställda. De hjälper till med allt från den årliga redovisningen till att starta eget företag (Aspia, 2023).
Gekås	<ul style="list-style-type: none">• Gekås är Sveriges populäraste besöksmål och grundades 1963. Det är en megabutik med många olika varor och idag har de drygt 2000 anställda (Gekås, u.å.).
Hedin Bil	<ul style="list-style-type: none">• Hedin bil är en marknadsplats för fordon och fordonstjänster. Det grundades 1985 och koncernen har över 2000 anställda (Hedin Bil, 2023).
Rusta	<ul style="list-style-type: none">• Rusta grundades 1986 och har drygt 4000 anställda. De arbetar mot att vara förstahandsvalet när man ska fylla på eller förnya hemma (Rusta, u.å.).
Ernst & Young	<ul style="list-style-type: none">• Ernst & Young är en av de fyra största revisions- och konsultföretagen i världen och är därav en del av Big Four. De har 365 000 anställda och grundades 1989 (EY, u.å.).
Grant Thornton	<ul style="list-style-type: none">• Grant Thornton är ett revisions- och rådgivningsföretag som grundades 1924 och idag har 1400 anställda (Grant Thornton, 2023).

Kommentar: Tabell 1 redogör för en kort bakgrund av varje företag som deltagit i studien.

Detta är ett urval av företag som arbetar på ett flertal olika marknader för att säkerställa så representativt urval som möjligt. Enkäten har mestadels skickats ut till personer som har kontaktats i förväg och därefter tackat ja till att delta. Bortsett från ett antal auktoriserade redovisningskonsulter på Aspia, Ernst & Young och Grant Thornton, som i stället hämtats via FAR där kontaktuppgifter till auktoriserade redovisningskonsulter finns tillgängligt och offentligt. Eftersom majoriteten av företagen har informerats, samt tackat ja till att delta i förväg, förväntas en relativt hög svarsfrekvens från dessa företag. Därav är det totala urvalet 349 ekonomer.

3.4 Operationalisering och enkät

I studiens enkätundersökning utformades enkätfrågorna utifrån teorin från referensramen i avsnitt 2. Teorins samband till enkätfrågorna har presenterats i en operationalisering som visas i tabell 2. Operationaliseringen visar sambandet mellan studiens referensram och enkätfrågorna. I referensramen konstaterades det att ekonomibranschen är i ständig förändring på grund av digitaliseringen. Förändringar kan upplevas olika av individer och därmed kan även attityder variera kraftigt. Tidigare forskning visar att olika attityder till förändring kan bero på en rad olika faktorer. De olika faktorerna kan utifrån referensramen kategoriseras som *individen*, *yrkesrollen* och *förändring*.

Individen: Kategorin utgår ifrån avsnitt 2.4.1 *Individens attityd*. I avsnittet förklaras de aspekter som är relevanta för att förklara en individs attityd till digitalisering. Aspekterna är: bakgrund, ålder, digital kompetens och erfarenhet.

Yrkesrollen: Kategorin framställs i avsnitt 2.4.2 *Förklaring till attityden kring en förändrad yrkesroll*. Detta avsnitt behandlar hur ekonomers yrkesroll förändras av digitaliseringen och därmed även deras attityd. Faktorer som identifierats under avsnittet är arbetsmoment, rådgivning, kommunikation, digitala verktyg och jobbpolarisering.

Förändring: Kategorin utgår från avsnitt 2.4.3 *Förklaring till attityden kring förändring*. I detta avsnitt förklaras attityden till förändringar. Även här förklaras acceptans och motstånd till förändringar. Faktorer som kan påverka acceptans är: nödvändighet, användbarhet,

kommunikation och funktionella funktioner. Faktorer till motstånd är: rädsla, trygghet, eventuella negativa konsekvenser och att syftet eller behovet av förändringen inte framgår.

Syftet med studien är att undersöka ekonomers attityd till digitalisering. Därmed blir studiens beroende variabel attityd. Oberoende variablerna är faktorer som tagits fram utifrån referensramen samt övriga avsnitt ovan som möjligen kan förklara attityden. Det framgår i tabellen vilken faktor som kopplas ihop med referens från tidigare studier samt om variabeln är beroende eller oberoende. Fråga 9 ger dock inte upphov till en variabel eftersom det är en tolkningsfråga baserat på tidigare fråga samt att det är en öppen fråga som besvaras i textformat. Faktorerna kopplas ihop med en enkätfråga vardera. I temat förklaras även vilket avsnitt frågorna och faktorerna tillhör.

Tabell 2: Operationalisering av enkät

Tema	Faktor	Fråga	Variabel	Referens
Individen	Födelseår	1. Vilket år är du född?	Oberoende	Morris och Venkatesh, 2006
Individen	Kön	2. Vilket kön har du?	Oberoende	Liaw och Huang, 2011
Individen	Företag	3. Vilket företag jobbar du på?	Oberoende	Wilson och Sangster, 1992
Individen	Erfarenhet	4. Hur länge har du varit verksam i ekonomibranschen?	Oberoende	Boswell m.fl., 2009
Individen	Digital	5. Anser du att du är mer eller mindre digital än genomsnittet?	Oberoende	Morris och Venkatesh, 2006; Liaw och Huang, 2011

Tema	Faktor	Fråga	Variabel	Referens
Yrkesrollen	Arbetsmoment	6. Enligt dig, hur har nedanstående arbetsmoment påverkats av digitaliseringen?	Oberoende	Kane m.fl., 2015
Yrkesrollen	Digitala verktyg	7. Kryssa i vilka digitala verktyg du stöter på i ditt dagliga arbete.	Oberoende	Kane m.fl., 2015
Förändring	Syn	8. Hur ser du på digitaliseringen av ekonomibranschen?	Beroende	Studiens forskningsfråga
Förändring	Utveckla	9. Utveckla gärna ditt svar i fråga 8.	Ej upphov till en variabel	Studiens forskningsfråga
Förändring	Förändring	10. Har du tidigare varit med om någon förändring inom organisationen? Exempelvis införande av ett nytt affärssystem	Oberoende	Angelöw, 2010
Förändring	Upplevelse	11. Om ja, hur upplevde du den förändringen?	Oberoende	Amoako-Gyampah och Salam, 2004; Venkatesh och Davis, 2000; Oreg och Sverdlik, 2022; Kwahk och Lee, 2008
Förändring		12. Nedan finner du en rad påståenden. Svara vad som passar in på dig?		
	Verktyg	Det är lätt att använda digitala verktyg	Oberoende	Kane m.fl., 2015
	Jobbprestation	Digitala verktyg ökar min jobbprestation	Oberoende	Leek m.fl., 2003

Tema	Faktor	Fråga	Variabel	Referens
	Nödvändiga	Digitala verktyg är nödvändiga för mitt arbete	Oberoende	Venkatesh och Davis, 2000
	Yrkesroll	Min yrkesroll försvinner till följd av digitaliseringen	Oberoende	Moreno-Galbis och Sopraseuth, 2014
	Undviker	Jag undviker digitala lösningar	Oberoende	Kwahk och Lee, 2008
	Utbildning	Jag får utbildning i digitala verktyg från min arbetsgivare	Oberoende	Visma, 2018

Kommentar: Tabell 2 redogör för vilka variabler som hör till vilken kategori, namn på de olika variablerna, uppställning av frågor, om variabeln är beroende eller oberoende samt referenser.

Nedan redogörs det för hur enkätfrågorna har framställts samt en bearbetning av de framtagna faktorernas koppling till referensramen i studien. Svartalternativen på frågorna i tabell 2 finns i Bilaga 1.

Indviden. Studien undersöker individens attityd genom fem frågor om individens bakgrund (Fråga 1 till 5). Enligt tidigare studier finns det flera faktorer som kan påverka en individs attityd till förändringar, dessa faktorer är bland annat dess bakgrund (Angelöw, 2010). Första frågan i enkäten är individens ålder, vilket Morris och Venkatesh (2006) har påvisat har en stor påverkan på individens digitala erfarenhet och därmed även attityden till digitalisering. Åldern efterfrågas genom att respondenter till enkäten besvarar i dess födelseår. Även kön har en betydande roll till attityden, män har enligt tidigare studier en positivare attityd än övriga (Liaw & Huang, 2011). Erfarenhet kan även bero på vilket företag man är verksam inom samt vilka digitala erfarenheter som företaget medför (Wilson & Sangester, 1992). Vidare kan en individs erfarenhet av ekonomibranschen vara en relevant faktor till attityden (Boswell m.fl., 2009). Enkätfrågan är därmed framställd med fem olika svartalternativ, mindre än 3 år, 4–8 år, 9–15 år, 16–24 år och mer än 25 år. Detta för att få en överblick av vad nykomlingar jämfört med erfarna har för attityd. Ytterligare tidigare forskning anger att digital kompetens har stor påverkan till attityden till digitalisering (Morris & Venkatesh, 2006; Liaw & Huang, 2011).

Därmed finns även en fråga om digital kompetens i vår enkät, där respondenten kan kryssa i ett svarsalternativ som passar främst in på hur digital individen är.

Yrkesrollen. Detta tema undersöks genom två frågor relaterade till ekonomers arbetsuppgifter (Fråga 6–7) eftersom tidigare forskning beskrivit hur vilka arbetsområden den anställda har samt hur jobbet utförs är en stor del av yrkesrollen (Jablonsky & Barsky, 2000; Paulsen, 2011). I innevarande studie definieras därmed yrkesrollen av ekonomernas arbetsområden. Genom frågor om arbetsområden vill även förändring i arbetsområden identifieras, på så sätt kan även en förändring av yrkesrollen identifieras. Därmed listas förslag på vanliga arbetsområden, för ekonomer, i fråga 6 och respondenterna uppmanas att ange till vilken grad nämnda arbetsområden har påverkats av digitaliseringen. I fråga 7 ges exempel på digitala verktyg där respondenterna ombes att bedöma i vilken grad de använder respektive verktyg. Verktygen i denna fråga är tagna från en sammanställning i avsnitt 2.3 *Digitalisering av ekonomibranschen*. Ifall ekonomer använder flera digitala verktyg kan personen anses vara mer digital. Det medför att ekonomers arbetsområden, i sin tur yrkesroll, påverkas i större utsträckning av digitalisering än vad ekonomer som i mindre uppfattning använder dessa verktyg gör (Kane m.fl., 2015; Jablonsky & Barsky, 2000; Paulsen, 2011).

Förändring. I vår enkät ställs fem frågor för att undersöka individens attityd till förändring (fråga 8–12). Svaren från respondenterna, på dessa frågor, förklarar vilken attityd ekonomer har till förändring. Först ställs en fråga angående hur respondenterna ser på digitaliseringen. Frågan är inspirerad från forskning av Sverdlik och Oreg (2022), där de undersöker individens acceptans till förändring och faktorer till motstånd till förändring. Frågan är uppställd så att respondenten besvarar i en femgradig skala från mycket negativt till mycket positivt. Enkäten har en utvecklingsfråga som baseras på den tidigare frågan angående vad individen tycker om digitalisering, respondenten kan därmed utveckla sitt svar vilket ger vår studie en djupare analys. Vidare har enkäten en fråga om respondenten tidigare varit med om en förändring inom den organisation de arbetar inom, exempelvis ett nytt affärssystem. Denna fråga utgår från avsnitt 2.4.3 *Förklaring av attityden kring förändring*, där Venkatesh och Bala (2008) förklarar sambandet kring tidigare erfarenhet eller praktisk erfarenhet och acceptans till förändring. Detta bekräftas även av Angelöw (2010) som förklarar att motståndet till förändring minskar om individen känner sig trygg på arbetsplatsen. Frågan efterföljs med en följdfråga där respondenten kan utveckla sitt svar om hen tidigare varit med om en förändring, detta för att studien ska få en djupare förståelse av tidigare förändringars påverkan på individen. Frågan

baseras på olika faktorer som kan ha påverkan på individernas attityd till förändring, dels inspirerat av TAM modellen som visar att acceptans till förändring kan bero på förståelsen av nödvändigheten av teknologin samt kommunikationen (Amoako-Gyampah & Salam, 2004).

Fortsättningsvis förklarar Venkatesh och Bala (2008) att ytterligare faktorer som har stor betydelse för acceptans är tidigare digital erfarenhet. Även trivsel på arbetet, hur anpassningsbar individen är och reaktioner från omgivningen kan vara en faktor till attityden för förändringar (Sverdlik & Oreg, 2022). Till sist har enkäten en fråga med flera olika påståenden där respondenten kan svara vad som passar bäst in på dem. Påståenden handlar om digitaliseringen och hur det har påverkat deras yrkesroll och jobbprestation. Det är påståenden om hur lätt det är att använda digitala verktyg och om individen försöker att undvika digitala verktyg, till sist även om individen får utbildning i digitala verktyg på arbetet. Digitala verktyg i form av digitala möten med kunder kan påverka helhetsintrycket negativt, då fysiska möten ger ett bättre intryck och rådgivning enligt kunder (Leek m.fl., 2003). Även hur lättsamt ett digitalt verktyg är att använda påverkar acceptansen till förändringar menar Venkatesh och Davis (2000).

3.5 Uppställning av enkätfrågor

Enkäten består av totalt 12 frågor. Svartalternativen i fråga 1 presenteras i en så kallad rullgardinsmeny, detta eftersom svartalternativen är många samt att alla alternativ inte behöver visas samtidigt. Svartalternativen i frågorna 2, 3, 4, 5 och 10 är kryssrutor eftersom dessa var flervalfrågor och det ger respondenterna möjligheten att enkelt kryssa i den ruta som stämmer in på dem. I frågorna 6, 7, 8, 11 och 12 var svartalternativen presenterade i en så kallad likertskala. Likertskala används främst för att mäta attityder och åsikter samt att den ger möjlighet att jämföra och analysera de olika svaren (Batterton & Hale, 2017). Fråga 9 är en fråga med öppet svar i textformat, detta eftersom respondenten här ombeds att dela sin personliga åsikt eller kunskap om ämnet.

3.6 Insamling av data

Studien undersöker ekonomers attityd till digitalisering via en enkätstudie. Enkäten är digital och har skapats av enkätverktyget i Google. Enkäten är riktad till ekonomer och respondenterna

ombuds svara på frågor om digitalisering, attityd till digitala verktyg och förändringar. De inkomna svaren från ekonomerna blir studiens insamling av data och ska senare utvärderas och analyseras till ett resultat om ekonomers attityd till digitalisering. Enkätens frågor är utformade för ekonomer inom ekonomibranschen, när enkäten var klar har författarna testat att svara på enkäten för att utvisa den tid enkäten tar att genomföra. Enkäten besvarades på ett genomsnitt av 4 minuter. Efter att enkäten testats av författarna har enkäten även skickats ut och testats av en ekonom. Efter detta skickades enkäten ut till resterande ekonomer som valts till studien.

Ekonomerna som var respondenter till enkäten fick alla besvara samma enkät som erhöll samma frågor, detta är en förutsättning för att kunna utläsa ekonomers attityd och att få ett sammansvetsat resultat. Enkätundersökningen är byggd med 11 stängda frågor och 1 öppen fråga. Enkäten är uppbyggd av majoriteten stängda frågor för att enkelt kunna tolka och utvärdera svaren. Vidare består enkäten av 1 öppen fråga där respondenten får möjlighet att fritt förklara sitt tankesätt. Frågorna är tydligt formulerade för att undvika oklarheter (Trost & Hultåker, 2016). Enkäten är precis för att undvika otydligheter samt gjord på svenska eftersom vårt urval består av stora företag på den svenska marknaden. För att klassas som ett stort företag behöver företaget uppfylla två, eller alla tre, av följande krav under de senaste två räkenskapsåren: mer än 40 miljoner kronor i balansräkning, fler än 50 anställda i genomsnitt under räkenskapsåret och mer än 80 miljoner kronor i nettoomsättning (Bolagsverket, 2019).

Enligt Hagevi och Viscovi (2016) har språket och tydligheten i frågorna en betydande roll för svaren till en enkätundersökning. Författarna menar att tydliga och slutna frågor är enklare att förstå av respondenten. Till studien har majoriteten av frågorna gjorts obligatoriska för att minska risken att respondenterna inte svarar på alla frågor, med undantag för en öppen fråga samt en kryssfråga som båda är följdfrågor till andra frågor. Eftersom respondenterna ska besvara enkäten själva, kommer de att självmant läsa och tolka frågorna. Därmed är det viktigt att frågorna är enkelt formulerade samt entydiga och lättförståeliga. För att minimera risken att respondenterna tappar intresset utmed enkätens gång, och därav avbryter, har frågorna begränsats till 12 i antal (Hagevi & Viscovi, 2016).

Enkäten skickades ut per mejl till respondenterna mellan den 29 november och 6 december 2023. Utöver länken till enkäten stod även syftet med enkäten, samt bakgrunden till utskicket, med i mejlet eftersom ekonomerna snabbt skulle förstå varför just dem blev kontaktade, och även för att försäkra dem om att det inte var bedrägeri. Mejlutformades på olika sätt beroende

på ifall det skickades till personer som i förväg tackat ja (Bilaga 2) eller personer som hittats via FAR (Bilaga 3). Därav framgick det, i mejlet i Bilaga 3, även hur kontaktuppgifter hittats samt en presentation av författarna. Enkäten stängdes ner den 11 december 2023 för att tillgodose tillräckligt med tid för en ingående dataanalys av resultatet. För att säkerställa en så hög svarsfrekvens som möjligt skickades även en påminnelse ut till de företag som hade tackat ja i förväg. Sammanlagt inkom det 108 svar efter bortfall, vilket medför att svarsfrekvensen landade på cirka 31 procent.

3.7 Bearbetning och analys av data

När enkäten stängdes, den 11 december 2023, exporterades en sammanställning av svaren till Googles kalkylark och därifrån exporterades det till en Excel-fil. När variablerna sedan var framtagna, omformulerades majoriteten av dessa till numeriska värden (Hagevi & Viscovi, 2016) för att kunna göra analyser i statistikprogrammet STATA. Varje svarsalternativ tilldelades ett specifikt numeriskt värde, genom kodning, vilket därefter avgjorde variabelns värde (Bilaga 1). Av de 108 respondenterna var det 39 som valde att svara på fråga 9, vilken bestod av att utveckla deras svar på fråga 8. För denna studie valdes det att endast ta upp ett fåtal exempel på de kommentarer som var väldigt positivt, eller väldigt negativt, inställda till digitaliseringen. Citationer på dessa kommentarer tas upp i avsnittet *4.1.3 Ekonomers attityd till digitalisering* där ekonomers attityd till digitalisering läggs fram samt en redogörelse för återkommande tankar, dock valdes det att inte göra någon vidare analys av kommentarerna.

Som nämnts tidigare användes statistikprogrammet STATA för att analysera den mottagna datan. I STATA döptes den beroende variabeln till *Syn*, men i uppsatsen kommer den kallas för *Attityd* då det bättre speglar variabelns innebörd. I studien, i samtliga statistiska tester, används en konfidensgrad på 95 procent. Ett problem som kan uppkomma i regressionsmodeller är multikollinearitet. Det innebär att två, eller fler, av de oberoende variablerna korrelerar i hög utsträckning (Spssakuten, 2010). Detta utgör ett problem eftersom man då inte kan skilja på effekten, på den beroende variabeln, som uppstår av de två korrelerade oberoende variablerna. De två oberoende variablerna ger då samma förklaring till effekten på den beroende variabeln och kan därav ge ett missvisande resultat då det kan vara problematiskt att skilja på den effekt som en individuell oberoende variabel har på den beroende variabeln. Korrelationsanalys är ett av de huvudsakliga sätten som används för att undersöka

multikollinearitet, det finns dock inget definitivt värde för multikollinearitet men när det överstiger ungefär 0,8, eller understiger ungefär -0,8, kan det bli problematiskt (Spssakuten, 2010). Därav genomfördes en korrelationsanalys för att kontrollera hur de oberoende variablerna förhöll sig till varandra (Bilaga 4). Det kunde då konstateras att alla oberoende variabler förutom en, födelseår mot erfarenhet, var på en acceptabel nivå. Korrelationen mellan födelseår och erfarenhet var -0,824, vilket precis understiger -0,8. Detta är dock förväntat då erfarenheten ökar årsvis och äldre personer förväntades därmed ha mer erfarenhet. Men detta behöver inte betyda att det råder multikollinearitet mellan dessa två oberoende variabler. För att vara säkra genomfördes det andra huvudsakliga testet där VIF-värdet undersöks. Här finns det inte heller något definitivt värde för multikollinearitet, men den vanligaste gränsen är när VIF-värdet överstiger 4 (Spssakuten, 2010). I detta test kunde det konstateras att det inte råder multikollinearitet då VIF-värdet för de båda variablerna är 3,11, alltså under gränsen på 4 (Bilaga 5). Därav väljer vi att fortsatt ha med båda de oberoende variablerna i analysen.

Det genomfördes även en multipel linjär regressionsanalys för att kunna undersöka ifall det förekommer ett statistiskt samband mellan de oberoende variablerna och *Attityd*. De oberoende variablerna testades i grupper uppdelade i *Individen*, *Yrkesrollen* och *Förändring* eftersom de är dessa grupper som används genomgående i studien. En av frågorna i gruppen *Förändring* var frivillig att svara på och därmed samlades endast 90 svar in på den frågan, vilket är anledningen bakom valet av en uppdelad regressionsanalys. Om alla oberoende variabler testas samtidigt hade 18 svar fallit bort, vilket inte hade gett ett lika representativt resultat.

Regressionsanalysens medförande hypoteser formulerades, som nämnt tidigare, på nedanstående sätt:

Hypotes 1 för individen: *Det finns ett statistiskt samband mellan den beroende variabeln Attityd och den oberoende variabeln (Födelseår, Kön, Företag, Erfarenhet, Digital).*

Hypotes 2 för yrkesrollen: *Det finns ett statistiskt samband mellan den beroende variabeln Attityd och den oberoende variabeln (Arbetsmoment, Digitala verktyg).*

Hypotes 3 för förändring: *Det finns ett statistiskt samband mellan den beroende variabeln Attityd och den oberoende variabeln (Förändring, Upplevelse, Verktyg, Jobbprestation, Nödvändiga, Yrkesroll, Undviker, Utbildning).*

Följande regressionsformel redogör för sambandet mellan studiens variabler:

$$\text{Attityd}_i = \beta_0 + \beta_1 \text{Födelseår}_i + \beta_2 \text{Kön}_i + \beta_3 \text{Företag}_i + \beta_4 \text{Erfarenhet}_i + \beta_5 \text{Digital}_i + \beta_6 \text{Arbetsmoment}_i + \beta_7 \text{Digitalaverktyg}_i + \beta_8 \text{Förändring}_i + \beta_9 \text{Upplevelse}_i + \beta_{10} \text{Verktyg}_i + \beta_{11} \text{Jobbprestation}_i + \beta_{12} \text{Nödvändiga}_i + \beta_{13} \text{Yrkesroll}_i + \beta_{14} \text{Undviker}_i + \beta_{15} \text{Utbildning}_i + \varepsilon_i$$

Den valda konfidensgraden på 95 procent medför att ifall den oberoende variabelns signifikansvärde (p-värde) överskrider 0,05 så råder det inget signifikant statistiskt samband mellan variablerna (Andrade, 2019). Regressionsanalysens resultat presenteras och analyseras i avsnittet 4.2 *Faktorer bakom ekonomers attityd till digitalisering* och återfinns i Bilaga 6.

3.8 Bortfallsanalys

För att undersöka ifall det förekommer tendenser till avvikelser mellan de ekonomer som inte besvarade enkäten och de som besvarade enkäten genomfördes en bortfallsanalys. Bortfallsanalysen gjordes för att ta reda på ifall populationen skiljer sig signifikant från urvalet. Om det förekommer signifikanta statistiska avvikelser mellan populationen och urvalet kan inga generella slutsatser konstateras om hela populationen. Det vanligaste är att genomföra en bortfallsanalys genom att jämföra medelvärden för urvalet mot medelvärden för hela populationen (Barmark & Djurfeldt, 2017). I detta fall är dock inte populationens medelvärden kända, därav undersöktes det i stället ifall det fanns signifikanta skillnader i medelvärdet hos olika svarsgrupper. Grupperna delades upp efter de som tackat ja till enkäten i förväg och de som kontaktades via FAR. Om det inte förekommer signifikanta skillnader i medelvärdet kan man dra slutsatsen att den gruppen som hade tackat ja till enkäten i förväg inte skiljer sig från den gruppen som kontaktades via FAR. Om det däremot hade funnits signifikanta skillnader mellan grupperna hade det kunnat betyda att det finns skillnader mellan de ekonomer som inte svarade och de som svarade.

Det genomfördes ett T-test för varje faktor eftersom detta test är anpassat för analyser där två gruppers medelvärden jämförs (Jaggia & Kelly, 2015). Konfidensintervallet sattes till 95 procent, vilket medför att alla p-värden som understiger 0,05 visar på signifikanta skillnader mellan grupperna. Resultatet av T-testen redogörs för i Bilaga 7. Alla p-värden i denna studie

överskred 0,05, vilket tyder på att det inte förekommer skillnader mellan grupperna, därav kan påståenden om hela populationen *ekonom* göras.

3.9 Deskriptiv data

Tabell 3: Deskriptiv data

Variabel	N	Medelvärde	Standardavvikelse	Minimum	Maximum
<i>Indviden</i>					
Födelseår	108	1982,259	11,267	1955	2002
Kön (kvinna = 1)	108	0,323	0,477	0	1
Företag	108	3,009	0,981	1	4
Erfarenhet	108	3,009	1,219	1	5
Digital	108	2,574	0,629	0	3
<i>Yrkesrollen</i>					
Arbetsmoment	108	52,194	29,217	1	96
Digitala verktyg	108	46,250	22,669	1	69
<i>Förändring</i>					
Syn	108	4,629	0,589	3	5
Förändring	108	0,176	0,383	0	1
Upplevelse	90	4,233	0,765	2	5
Verktyg	108	4,518	0,648	2	5
Jobbprestation	108	4,509	0,717	2	5
Nödvändiga	108	4,620	0,782	1	5
Yrkesroll	108	2,027	1,072	1	5
Undviker	108	1,500	0,826	1	4
Utbildning	108	4,102	1,076	1	5

Kommentar: Tabell 3 redogör för antal observationer, medelvärde, standardavvikelse, minimum och maximum för var och en av de olika variablerna.

I tabell 3 presenteras de centrala spridningsmått för variablerna samt medelvärdet. Standardavvikelsen är låg för alla variabler förutom *Födelseår*, *Arbetsmoment* och *Digitala verktyg*, vilket medför låg spridning i resterande variabler. Detta betyder att det är liten skillnad mellan respondenternas svar i övriga variabler. Variabeln *Födelseår*, som har en hög standardavvikelse på 11,2677, indikerar att det förekommer stora åldersskillnader mellan respondenterna. Variablerna *Arbetsmoment* och *Digitala verktyg* har höga standardavvikelser på 29,2170 respektive 22,6692. Detta betyder att det är relativt stor skillnad mellan respondenternas svar i dessa variabler. Dock är dessa variabler, till skillnad från resterande, en kombination av flera olika delfrågor. Variabeln *Arbetsmoment* inkluderar åtta olika delar medan variabeln *Digitala verktyg* inkluderar sju olika delar. Detta resulterar även i ett större spann mellan minimum och maximum för dessa två variabler, vilket medför en möjlighet för högre standardavvikelser. Därav kan respondenternas svar i de olika delarna i variablerna fortfarande ha liten skillnad. Detta analyseras djupare i avsnittet *4.1.2 Digitaliseringens påverkan på ekonomers yrkesroll*.

3.10 Metoddiskussion

Även om en enkätundersökning lämpar sig för denna studies syfte samt frågeställning finns det även nackdelar med enkäter. Enligt Trost och Hultåker (2016) ska en enkätundersökning pågå under flera månaders tid för bästa resultat. Denna studies tid är dock begränsad vilket innebär att enkätundersökningen kommer att pågå under kortare tid än rekommenderat. Detta är en faktor som kan påverka studien negativt, eftersom längre tid hade medfört fler inkomna svar och därav en mer utvecklad studie. På grund av att respondenterna besvarar enkäten via mejlkontakt finns det även en risk att vissa respondenter skickar in svaren mer än en gång. Eftersom svaren var anonyma för att bevara respondenternas integritet, bortsett från att det nämns vilka företag som kontaktats, fanns det ingen möjlighet att kontrollera ifall någon valde att besvara enkäten mer än en gång. Dock uppmuntrades endast de som inte redan hade svarat till att svara i de påminnelsemejl som skickades ut. Utöver detta finns det en risk att människor som har ett intresse för ämnet, och därav har starka åsikter, är mer benägna att besvara enkäten (Bryman & Bell, 2013). För att undersöka ifall det förelåg någon sådan tendens genomfördes en bortfallsanalys. Analysen konstaterade att det inte förekom någon signifikant skillnad i åsikterna mellan de som hade tackat ja i förväg och de som kontaktades via FAR. Utifrån detta

resultat drogs slutsatsen att respondenterna symboliserar hela populationen. Något ytterligare som framställs av svaren i enkäten var att de flesta av de svarande hade minst tre års erfarenhet. Detta kan bero på att många av respondenterna var auktoriserade redovisningskonsulter eftersom det krävs några års erfarenhet innan man har möjlighet att bli auktoriserad.

4. Empiri och analys

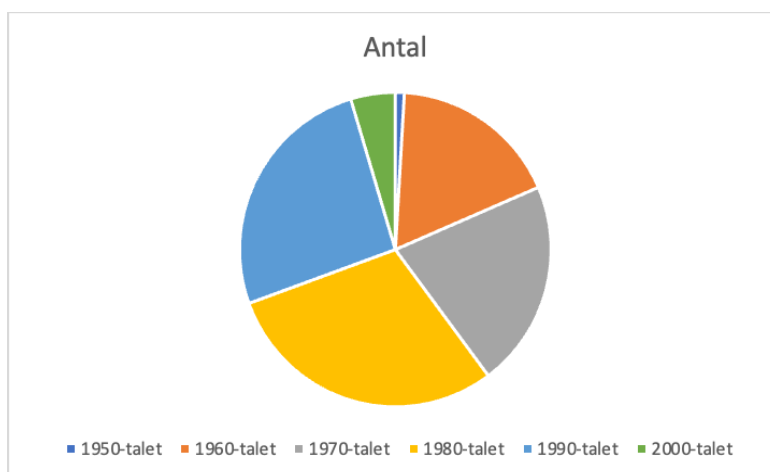
I följande avsnitt presenteras resultatet från enkätundersökningen. Svaren från respondenterna kommer först att sammanställas och senare analyseras. Analysen består av tolkningar av olika faktorer som har påverkan på ekonomers attityd till digitalisering. Analysen görs av statistiska tester som korrelationsanalys och regressionsanalys, gjorda i STATA. En diskussion av den insamlade empirin samt analys kommer även att göras i följande avsnitt. I diskussionen kopplas den insamlade empirin och analysen till tidigare teorier och studier för att besvara studiens syfte och frågeställning.

4.1 Resultat från enkätundersökningen

4.1.1 Respondenternas bakgrund

Den första frågan i enkäten var att respondenten skulle ange sitt födelseår, i figur 1 nedan illustreras åldersfördelningen bland respondenterna. Åldersfördelningen är väldigt spridd där den äldsta respondenten var född 1955 och yngsta var född 2002. I figuren är respondenternas ålder indelat i årtionden, det första årtiondet är 1950-talet och det sista är 2000-talet. Den större delen av respondenterna föddes på 1980-talet. Följt av de sedan största grupperna av årtionden, bland respondenterna, som var 1970-talet och 1990-talet. Man kan urskilja från figur 1 att de respondenter som är yngre är mindre i antal än de äldre. En anledning till att yngre har lägre andel i svar är att en del av respondenterna bestod av auktoriserade redovisningskonsulter eller högt uppsatta ekonomer, som därmed har längre erfarenhet och högre ålder. Det krävs alltså lång erfarenhet för auktorisation vilket resulterade i att urvalet bestod av främst äldre respondenter. De årtionden som har lägst svarsfrekvens är de som var födda på 1950-talet samt 2000-talet.

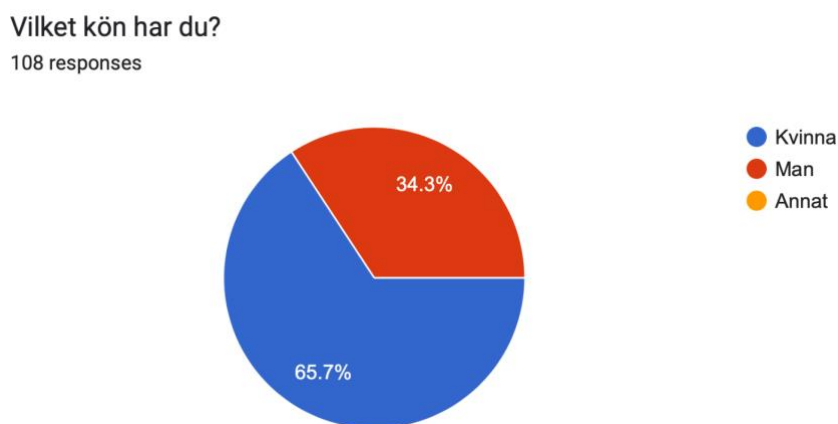
Figur 1: Födelseår

Kommentar: Figur 1 redogör för vilket år respondenterna är födda.

Vidare undersöktes respondenternas kön i figur 2 och där konstaterades det att främst kvinnor hade besvarat enkätundersökningen. Respondenterna bestod till 65,7 procent av kvinnor och 34,3 procent män.

Figur 2: Kön

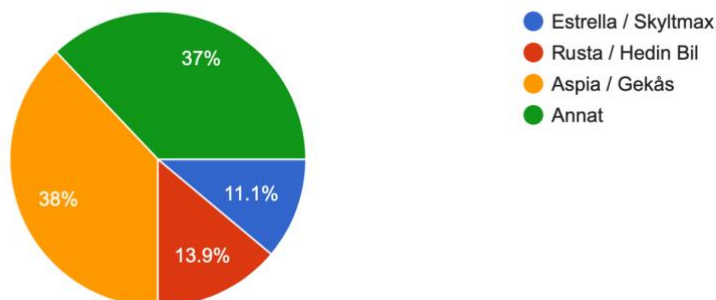
Kommentar: Figur 2 redogör för vilket kön respondenterna har.

En ytterligare kategori som studien undersökte var vilket företag respondenterna arbetade inom, vilket presenteras i nedanstående figur 3. Kategorin *annat* består av resterande företag som nämns i avsnittet 3.3 *Urval*. Största andelen som svarade var respondenter som arbetade på Aspia och Gekås eller annat på 37–38 procent vardera.

Figur 3: Företag

Vilket företag jobbar du på?

108 responses

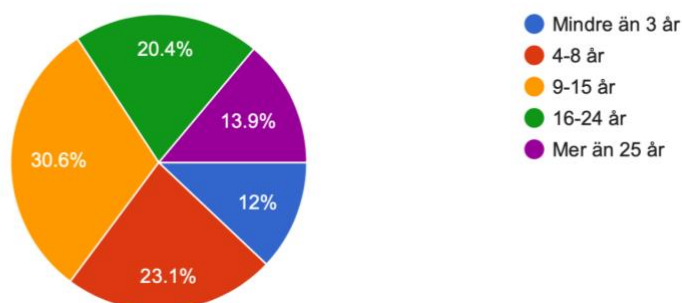
Kommentar: Figur 3 redogör för vilket företag respondenterna arbetar inom.

I nedanstående figur 4 undersöks respondenternas erfarenhet av ekonomibranschen, enligt figuren kan man uttyda att respondenterna har till största del lång erfarenhet inom branschen. Mer än hälften, med en andel på 64,9 procent, har angivit att de har från 9 år till mer än 25 års erfarenhet. Vidare följt av en erfarenhet på 4–8 år och till sist mindre än 3 års erfarenhet. Återigen har urvalet en påverkan på respondenternas svar, en stor del av urvalet bestod av auktoriserade redovisningsekonomer vilket kräver lång erfarenhet inom branschen för att bli auktoriserad.

Figur 4: Erfarenhet

Hur länge har du varit verksam i ekonomibranschen?

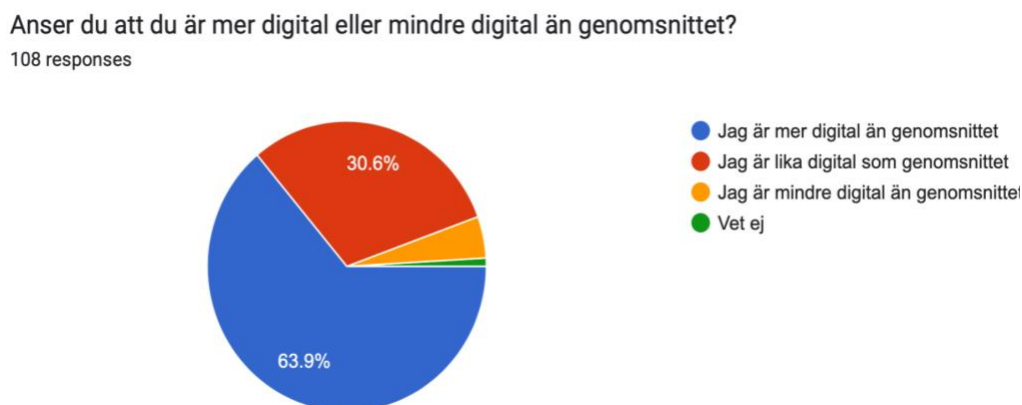
108 responses

Kommentar: Figur 4 redogör för vilken erfarenhet respondenterna har.

En stor andel på 63,9 procent av respondenterna ansåg att de var mer digitala än genomsnittet enligt nedanstående figur 5. Svaren tolkas därmed som att majoriteten av ekonomerna som besvarade enkäten anser sig vara kunniga vid digitala lösningar och teknisk kunskap.

Figur 5: Digital kompetens

Kommentar: Figur 5 redogör för respondenternas digitala kompetens.

4.1.2 Digitaliseringens påverkan på ekonomers yrkesroll

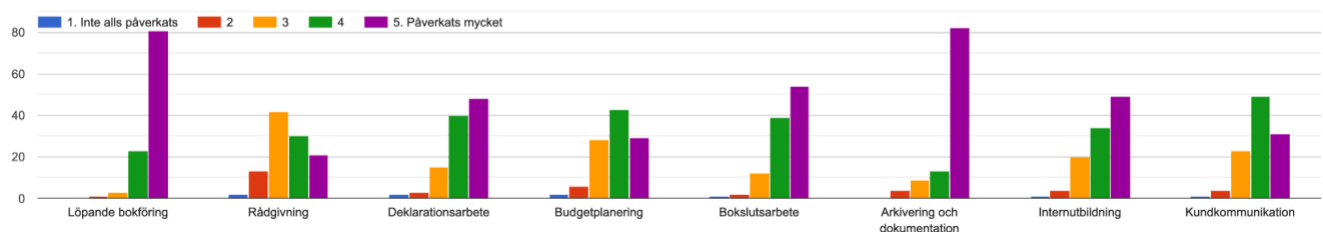
För att undersöka hur digitaliseringen har påverkat ekonomibranschen, specifikt ekonomers yrkesroll, ställdes frågor specificerade inom arbetsuppgifter och digitala verktyg som används och påverkas av digitaliseringen i dagsläget. Respondenterna besvarade två frågor som var kopplade till arbetsuppgifter och digitaliseringens påverkan. Dessa frågor undersöks eftersom, som tidigare nämnt i referensramen, det finns ett samband mellan yrkesrollen, specifikt de arbetsuppgifter en ekonom utför, och individens attityd till förändring.

Som visas i figur 6 har respondenterna besvarat vilka arbetsmoment som de anser har påverkats mest av digitaliseringen. Respondenterna har fått förslag på klassiska arbetsmoment som förekommer och används inom ekonomibranschen och därefter besvarat digitaliseringens påverkan på varje arbetsmoment i form av en femgradig skala. De arbetsmoment som påverkas mest av digitaliseringen, enligt respondenterna, är löpande bokföring samt arkivering och dokumentation. Dessa arbetsmoment är rutinbaserade och kännetecknas av att vara arbetsuppgifter som enkelt går att automatisera och digitalisera. Att dessa rutinbaserade arbetsuppgifter påverkas i stor omfattning av digitaliseringen styrks av teorin om jobbpolarisering enligt Heyman (2020). Teorin stärker även respondenternas svar gällande att rutinbaserade uppgifter, som löpande bokföring samt arkivering och dokumentation, kommer att försvinna till följd av digitaliseringen (Moreno-Galbis & Sopraseuth, 2014). Behovet av att en ekonom manuellt gör dessa arbetsuppgifter minskar i takt med digitaliseringens utveckling. Utifrån figur 6 påverkas även arbetsmomenten deklaraionsarbete, budgetplanering,

bokslutsarbete och internutbildning av digitaliseringen. Det kan förklaras av att dessa arbetsuppgifter är delvis rutinbaserade men kräver även specialistkunskap. Därav påverkas det i relativt stor omfattning men inte lika mycket som tidigare angivna arbetsmoment. Internutbildningar påverkas kraftigt eftersom allt fler medarbetare ständigt kommer att utbildas inom digital och teknisk kunskap på grund av digitaliseringen. Kundkommunikation påverkas till viss del av digitaliseringen, allt fler möten sker digitalt vilket kan leda till att kommunikationen blir alltmer avpersonaliserad enligt Leek m.fl. (2003). Till sist besvarade respondenterna att rådgivning påverkas minst av digitalisering. Att dessa arbetsmoment påverkas minst stärks av teorin om jobbpolarisering. Rådgivning kräver specialistkunskap samt utvecklad problemlösningsförmåga, vilket gör arbetsuppgifter svårare att automatisera.

Figur 6: Arbetsmoment

Enligt dig, hur har nedanstående arbetsmoment påverkats av digitaliseringen?

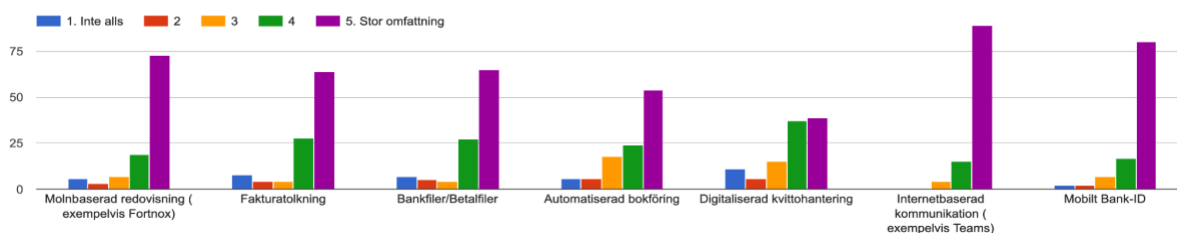

Kommentar: Figur 6 redogör för hur olika arbetsmoment påverkats av digitaliseringen enligt respondenterna.

Vidare undersöktes det vilka digitala verktyg som respondenterna använder i sitt dagliga arbete (figur 7). Respondenterna anser att samtliga digitala verktyg används i stor utsträckning. De digitala verktygen molnbaserad redovisning, fakturatolkning, bankfiler/betalfiler, automatiserad bokföring, internetbaserad kommunikation och mobilt bank-id hade alla en andel mellan 50 och 82 procent. De digitala verktyg som används i störst omfattning är mobilt bank-id och internetbaserad kommunikation. Digitaliserad kvittohantering används minst av samtliga digitala verktyg enligt respondenterna.

Figur 7: Digitala verktyg

Kryssa i vilka digitala verktyg du stöter på i ditt dagliga arbete:

Kommentar: Figur 7 redogör för vilka digitala verktyg som respondenterna använder i dagligt arbete.

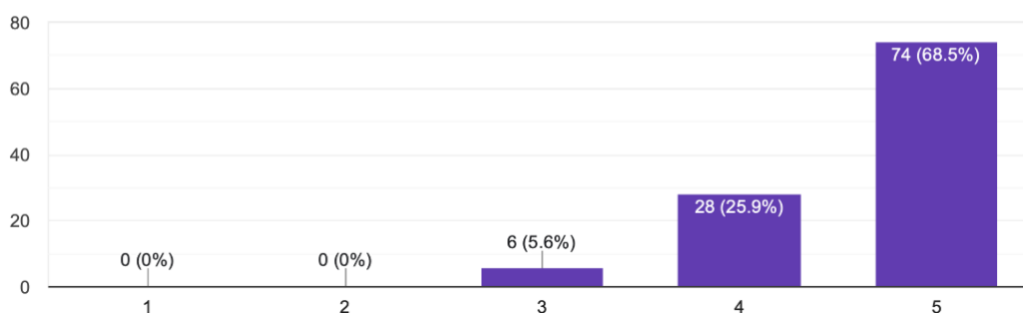
4.1.3 Ekonomers attityd till digitalisering

Den sista kategorin i enkätundersökningen bestod av frågor angående ekonomers attityd kopplade till förändring och digitalisering. Som tidigare nämnt har individens attityd till förändring stor betydelse för hur förändringen utformar sig, i studiens fall digitala förändringar. Därav är det viktigt för studiens framgång att undersöka vilken attityd ekonomer har till digitalisering. Enligt nedanstående figur (figur 8) framgår det vilken attityd respondenterna har till digitalisering. Majoriteten av respondenterna anser att digitaliseringen av ekonomibranschen är positiv eller mycket positiv. Cirka 69 procent av de svarande angav högsta möjliga betyg på likertskalan, vilket innebär att de anser att digitaliseringen är mycket positiv. Endast 5,6 procent av de svarande var neutrala till digitaliseringen. Ingen respondent var negativt inställd till digitaliseringen.

Figur 8: Attityd till digitalisering

Hur ser du på digitaliseringen av ekonomibranschen?

108 responses

Kommentar: Figur 8 redogör för hur respondenterna ser på digitaliseringen av ekonomibranschen.

Respondenterna fick även möjlighet att utveckla sin åsikt om digitalisering med en öppen fråga. Det var 39 respondenter som besvarade den öppna frågan med ett utvecklande svar om digitalisering. En genomgång av svaren på den öppna frågan gjordes och en summering av de mest positiva samt negativa kommentarer sammanställdes. De negativa svaren var främst om de risker som digitaliseringen medför med dataintrång, att små fel kan ge stora konsekvenser och att medarbetare inte besitter tillräcklig kunskap till manuellt arbete vid systemfel. Några exempel på kommentarerna är följande:

"Digitalisering kräver extrem noggrannhet och förberedelse, små fel ger stora konsekvenser."

"I vissa fall går omställningen så snabbt att företags sårbarhet ökar i både säkerhet men även pga system som kan ligga nere och då personalen blir så van vid systemhjälpen är det färre som kan flöden och själv beräkna/manuellt rapportera idag än hur det såg ut för 10 år sedan..."

Respondenterna var överens om att den främsta fördelen med digitalisering är effektivisering samt att det frigör tid till mer värdeskapande uppgifter. Exempel på värdeskapande uppgifter enligt respondenterna var rådgivning, analyser och kundkontakt. Nedan följer exempel på positiva kommentarer:

"Sparar tid och ökar förhoppningsvis säkerheten"

"Enklare att utföra arbetet och få mer tid över till analys av företagets resultat"

"Digitaliseringen har effektiviserat ekonomirollen där man kan sätta större fokus på värdeskapande aktiviteter"

"Väldigt positiv då det effektiviserar genomförandet av arbetsuppgifterna samt finns lagrat i molnet".

"Allt blir effektivare. Går snabbare att söka fram filer/gamla händelser än att gå och leta i ett pappersarkiv. Finns kontrollåtgärder som minskar det "männliga felet" samt att systemen kan varna om det är obalans eller om något har bokförts fel."

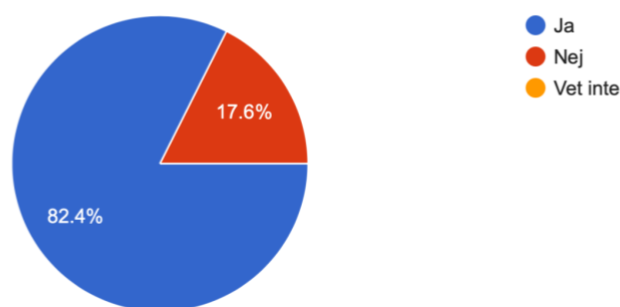
Vidare besvarade respondenterna en fråga om tidigare erfarenhet av förändring. Som nämnts tidigare har erfarenhet av förändring en positiv påverkan mot nya förändringar, därav är det intressant för studien att undersöka respondenternas tidigare erfarenhet av förändring samt upplevelsen av förändringen. En majoritet på 82,4 procent besvarade att de varit med om en

tidigare förändring inom deras organisation, exempelvis införande av ett nytt affärssystem, enligt figur 9. Enbart 17,6 procent svarade att de inte har erfarenhet av en tidigare förändring. Minoriteten kommer därmed inte att besvara den följande frågan om upplevelsen av förändringen.

Figur 9: Tidigare erfarenhet av förändring

Har du varit med om någon förändring inom din organisation? Exempelvis införande av ett nytt affärssystem

108 responses

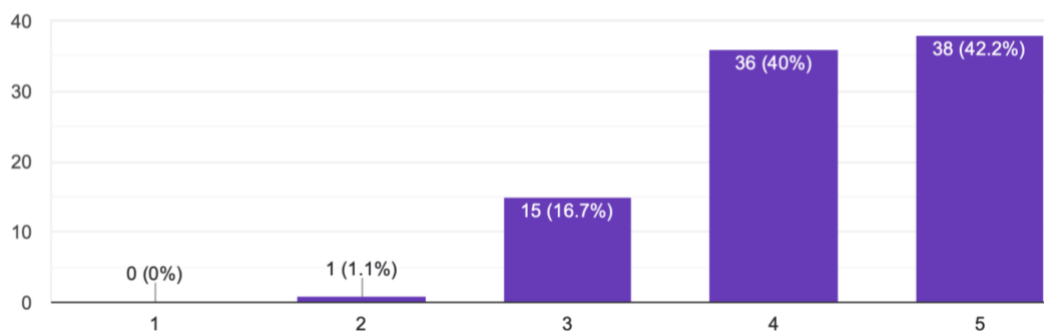
Kommentar: Figur 9 redogör för respondenternas tidigare erfarenhet av förändring.

Vid upplevelsen av förändring besvarar majoriteten av respondenterna att de ser positivt eller mycket positivt på förändringen (figur 10). Totalt 42,2 procent har en mycket positiv attityd till förändringen följt av 40 procent som har en positiv attityd. Ett färre antal på 16,7 procent besvarade att de har en neutral inställning till förändringen. Enbart en respondent har besvarat att upplevelsen inte var positiv.

Figur 10: Upplevelse av förändring

Om ja, hur upplevde du den förändringen?

90 responses

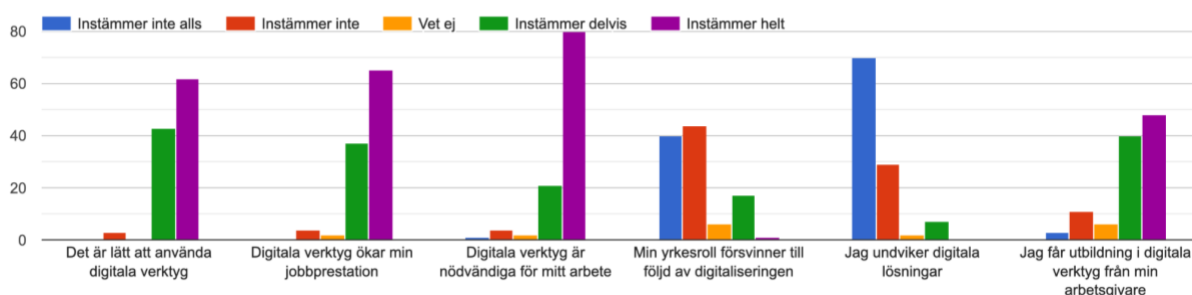

Kommentar: Figur 10 redogör för respondenternas upplevelse av förändringen.

Den sista frågan i enkätundersökningen bestod av att respondenterna besvarade olika påståenden om hur de ansåg att de stämde in på dem själva. Påståendena som framkom i frågan var kopplade till attityd, i figur 11 framgår respondenternas svar. En majoritet instämmer att digitala verktyg är lätta att använda samt att digitala verktyg är både nödvändiga för arbetet och bidrar till ökad jobbpresentation. Enligt figur 11 kan det uttydas att respondenterna inte undviker digitala lösningar och att de inte heller tycker att deras yrkesroll försvinner till följd av digitaliseringen. Ytterligare uttrycker majoriteten av de svarande att de får utbildning i digitala verktyg i deras arbete.

Figur 11: Påståenden

Nedan finner du en rad påståenden. Svara vad som passar in på dig.

Kommentar: Figur 11 redogör för olika påståenden som respondenterna besvarat passar in på dem.

4.2 Faktorer bakom ekonomers attityd till digitalisering

I följande stycken introduceras och analyseras resultaten från regressionsanalysen och korrelationsanalysen med utgångspunkt i faktorerna som baseras på teorin. Faktorerna är uppdelade i de tre kategorier som använts genomgående i hela studien: Individ, Yrkesrollen och Inställningen. Regressionsmodellen har även delats upp utifrån dessa kategorier. Detta eftersom det endast samlades in 90 svar på en av frågorna i kategorin *Inställningen*, då en av frågorna inte var obligatorisk. Därav delades regressionsanalysen upp för att få en så övergripande bild som möjligt av de resterande kategorierna, *Individen* och *Yrkesrollen*, genom att ta med alla 108 observationer i dessa kategorier. En sammanställning av resultatet från korrelationsanalysen finns i Bilaga 4, resultatet presenteras dock även skriftligt i följande stycken. Förklaringsgraden för regressionsmodellen (R^2) är 32 procent för individen, 20 procent för yrkesrollen och 50 procent för förändring. Detta betyder att de oberoende

variablerna för individen kan förklara 32 procent av variationen i studiens beroende variabel, de oberoende variablerna för yrkesrollen kan förklara 20 procent av variationen i studiens beroende variabel samt att de oberoende variablerna för förändring kan förklara 50 procent av variationen i studiens beroende variabel (Bilaga 6). Resultatet från korrelationsanalysen och VIF-testet visar att ingen av variablerna är påverkade av multikollinearitet, vilket medför att de oberoende variablerna är tillräckligt oberoende från varandra och därmed även relevanta att använda i studien.

4.2.1 Individen

Regressionsanalys individen (Tabell 4) har fem olika bakgrundsfaktorer utifrån studiens referensram och 108 observationer. Enligt regressionsanalysen nedan visar enbart två faktorer vara signifikanta till ekonomernas attityd mot digitalisering, faktorerna är *Födelseår* och *Digital kompetens*. De faktorer som inte visar sig signifikanta är *Kön*, *Företag* och *Erfarenhet* eftersom de överstiger p-värde gränsen på fem procent.

Tabell 4: Regressionsanalys Individen

Attityd	Koefficient	P-värde
Födelseår	0,0207413	0,019
Kön	-0,051399	0,622
Företag	0,0649521	0,198
Erfarenhet	0,0792638	0,315
Digital kompetens	0,3896469	0,000

Kommentar: Tabell 4 redogör för individens regressionsanalys. Den visar alltså koefficienterna och p-värdena.

Födelseår visar sig vara en signifikant faktor till attityden. Faktorn visar ett positivt samband med ekonomers attityd till digitalisering. Morris och Venkatesh (2006) studie visar att åldern har en väsentlig påverkan på digital kompetens och därmed även attityden till digitalisering. Morris och Venkatesh (2006) studie går alltså i linje med denna studie om att åldern är en signifikant faktor. Enligt regressionsanalysen förbättras attityden till digitalisering med 0,02 varje år, givet att intervallet är mellan 1 och 5 och att attityden befinner sig däremellan. Ålderskillnaden mellan den yngsta och äldsta respondenten är 47 år vilket resulterar i att

attityden skiljer sig, med förutsättning allt annat lika, med 0,94 enheter¹. Det finns även positivt samband mellan ålder och attityd enligt korrelationsanalysen (0,303). Utifrån resultatet från regressionsanalysen kan det konstateras att åldern har väsentlig påverkan på attityden till digitalisering. Yngre har vanligtvis en mer positiv attityd kring digitalisering än äldre, vilket kan förklaras av att yngre exponerats för digitala verktyg från tidig ålder samt att äldres attityd påverkas mer av normer (Morris & Venkatesh, 2006). Däremot kan det även konstateras att alltmer äldre finner en positivare attityd till digitalisering, då attityden förbättras med 0,02 varje år enligt regressionsanalysen. Detta kan förklaras av att allt fler organisationer ständigt utbildar sina medarbetare om digitala verktyg. Detta framställs i figur 6 där respondenterna svarade att internutbildningar påverkas mycket av digitaliseringen. Ålder är en signifikant faktor men det kan krävas fler faktorer för att påverka attityden ytterligare, enbart ålder har en relativ låg påverkan till attityden.

Digital kompetens är den andra signifikanta faktorn i individens regressionsanalys. Regressionsanalysen visar att det finns ett signifikant samband mellan en individs uppfattning om sin egen digitala kompetens och attityd till digitalisering. Det förekommer även ett positivt samband mellan digital kompetens och attityd i korrelationsanalysen (0,478). Sambandet styrks av tidigare forskning som visar att acceptans till förändringar ökar av individens erfarenhet och digitala kompetens (Venkatesh & Bala, 2008). Vidare visar korrelationsanalysen ett positivt samband mellan faktorerna digital kompetens och ålder (0,112). Forskning av Morris och Venkatesh (2006) bekräftar att ålder har en påverkan på digital kompetens, forskningen menar att yngre främst har mer digital kompetens än äldre. Det kan även konstateras att digital kompetens har en påverkan till en positiv attityd till digitalisering, utifrån resultatet av enkätundersökningen. Det var 63,9 procent av respondenterna som ansåg att de var mer digitala än genomsnittet samt att det var 68,5 procent av de svarande som hade en mycket positiv inställning till digitaliseringen.

Kön är inte en signifikant faktor i regressionsanalysen individen. Korrelationsanalysen visar ett negativt samband (-0,143) mellan kön och attityd. Kön har inte en väsentlig påverkan på ekonomers attityd till digitalisering i denna studie. Det har därmed ingen betydelse om individen är en man, kvinna eller annat enligt denna studie, även om tidigare forskning framställt att kön haft en betydande roll för attityden (Liaw & Huang, 2011).

¹ 47 x 0,02

En ytterligare faktor som inte är signifikant är **Företag**, vilket företag som ekonomerna arbetar inom. Enligt korrelationsanalysen finns ett samband på 0,184, korrelationen bedöms som ett svagt samband. Boswell m.fl., (2009) beskriver att omhändertagandet av en nyanställd i verksamheten kan vara en viktig bidragande faktor vid en nyanställds attityd, därmed kan även företaget i sig vara en viktig faktor.

Till sist i regressionsanalysen är faktorn **Erfarenhet**, som inte är signifikant. Enligt korrelationsanalysen finns ett negativt samband mellan erfarenhet och attityd på -0,151. Att erfarenhet inte är signifikant motsäger det Angelöw (2010) beskriver i sin teori om att individer med högre självkänsla inom digital kompetens, det vill säga erfarenhet, har en positiv påverkan till attityden. Däremot överensstämmer det med en ytterligare teori Angelöw (2010) framställer i sin bok att en individ med erfarenhet har en sämre inställning till förändringar jämfört med en nyanställd. Angelöw (2010) beskriver att detta beror på att nyanställda är mer beroende av sociala kontakter än de individer som varit anställda under en längre tid.

Att endast två av de fem faktorerna visade sig vara signifikanta betyder att individens hypotes inte kan accepteras i sin helhet. Därmed förkastas hypotes 1 om att det finns ett statistiskt samband mellan den beroende variabeln *Attityd* och de oberoende variablerna *Födelseår*, *Kön*, *Företag*, *Erfarenhet* och *Digital kompetens*. Det är dock viktigt att belysa att hypotesen kan accepteras till viss del då det finns ett statistiskt samband mellan *Attityd* och *Födelseår* samt mellan *Attityd* och *Digital kompetens*. Däremot är detta inte tillräckligt med stöd för att acceptera hypotesen fullt ut och därav förkastas den.

4.2.2 Yrkesrollen

Regressionsanalysen har 108 observationer och av dem framgår det att endast en av de två faktorer som togs fram är statistiskt signifikant (Tabell 5). Det är enbart faktorn *Arbetsmoment* som är signifikant för att förklara attityden till digitalisering. Faktorn *Digitala verktyg* visade sig alltså inte vara statistiskt signifikant. Följande analyseras båda faktorerna, där den signifikanta faktorn *Arbetsmoment* presenteras först.

Tabell 5: Regressionsanalys Yrkesrollen

Attityd	Koefficient	P-värde
Arbetsmoment	0,0079668	0,000
Digitala verktyg	0,002549	0,322

Kommentar: Tabell 5 redogör för yrkesrollens regressionsanalys. Den visar alltså koefficienterna och p-värdena.

Arbetsmoment och attityd har en korrelation på 0,440, vilket innebär att det finns ett samband mellan hur arbetsmoment har påverkats av digitaliseringen och positiv attityd till digitaliseringen. Vidare visar regressionsanalysen att sambandet är signifikant, med ett p-värde på 0,000. Faktorns koefficient är 0,008, vilket innebär att attityden till digitaliseringen mellan de svarande som inte tycker att arbetsmomenten har förändrats alls och de som tycker att alla arbetsmoment har ändrats i stor uträkning skiljer sig med 0,25 enheter². Det har dessutom noterats att korrelationen mellan arbetsmoment och yrkesroll är -0,213, vilket betyder att det finns ett samband mellan hur mycket respondenterna tycker att arbetsmomenten har förändrats och om de uppfattar att deras yrkesroll försvinner till följd av digitaliseringen. Detta kan kopplas tillbaka till teorierna om både jobbpolarisering (Moreno-Galbis & Sopraseuth, 2014) och ökad användning av robotar (PwC, 2018) som innebar att ekonomer, speciellt de som arbetar med bokföring, riskerar att förlora sina jobb.

Förut poängterades det att en yrkesroll i största mån definieras av yrkesutövares arbetsuppgifter. Om dessa arbetsuppgifter i allt större mån digitaliseras, och därav förändras, verkar det påverka ekonomers attityd till digitaliseringen positivt. Detta kan eventuellt förklaras av att digitaliseringen skapar möjlighet för innovation och effektivisering (Eriksson, 2019), vilket i sin tur även leder till att tid och resurser frigörs. Det tidigare nämnda mynnar ut i att om ekonomerna uppfattar digitaliseringen som nödvändig, därmed gynnsam, påverkar det individens attityd avsevärt (Venkatesh & Davis 2000), och det blir mer sannolikt att förändringarna mottas med positiv attityd.

Digitala verktyg visade sig inte vara signifikant för ekonomers attityd till digitalisering. Korrelationen mellan digitala verktyg och attityd är 0,282, vilket innebär att det finns ett samband mellan den omfattning av digitala verktyg som ekonomerna använder dagligen och

² $(40-8) \times 0,0079668 = 0,2549376$

positiv attityd till digitaliseringen. Som sagt visar dock regressionsanalysen att digitaliseringens påverkan på digitala verktyg inte är signifikant för de svarandes attityd till digitaliseringen. Enligt Kane m.fl., (2015) har många av de tidigare arbetsuppgifterna ersatts med digitala lösningar som förenklar arbetet för ekonomer. Därmed hade utvecklingen och användningen av dessa digitala verktyg kunnat påverka ekonomers attityd mot digitaliseringen. Dock går det inte att dra någon sådan slutsats från resultatet i regressionsanalysen.

Att endast en av de två faktorerna visade sig vara signifikant betyder att yrkesrollens hypotes inte kan accepteras i sin helhet. Därmed förkastas hypotes 2 om att det finns ett statistiskt samband mellan den beroende variabeln *Attityd* och de oberoende variablerna *Arbetsmoment* och *Digitala verktyg*. Det är dock viktigt att belysa att hypotesen kan accepteras till viss del då det finns ett statistiskt samband mellan *Attityd* och *Arbetsmoment*. Däremot är detta inte tillräckligt med stöd för att acceptera hypotesen fullt ut och därav förkastas den.

4.2.3 Förändring

Regressionsanalysen har 90 observationer, då en av frågorna var frivilliga, och av dem framgår det att enbart en av totalt åtta faktorer är signifikant (Tabell 6). Den faktorn som är signifikant till attityden är *Jobbprestation*. Nedan följer en analys av en del faktorer i regressionsanalysen.

Tabell 6: Regressionsanalys Förändring

Attityd	Koefficient	P-värde
Förändring	-0,176674	0,336
Upplevelse	0,14339	0,111
Verktyg	0,0949842	0,446
Jobbprestation	0,2765313	0,006
Nödvändighet	0,0463361	0,736
Yrkesroll	-0,0562156	0,227
Undviker	0,1400135	0,126
Utbildning	0,0077905	0,879

Kommentar: Tabell 6 redogör för förändringens regressionsanalys. Den visar alltså koefficienterna och p-värdena.

Faktorerna **Jobbprestation** och *Attityd* visar sig ha ett positivt samband med varandra. Ekonomers attityd till digitalisering förbättras i samband med att jobbprestationen ökar, enligt regressionsanalysen, med 0,006 varje år. Korrelationsanalysen visar ett positivt samband mellan attityd och jobbprestation på 0,561. Det innebär därmed att det finns ett samband mellan att ekonomer anser att digitala verktyg ökar deras jobbprestation (enligt figur 11) och att de har en positiv attityd till digitalisering. Att digitala verktyg ökar jobbprestationen går i linje med en tidigare studie av Leek m.fl., (2003), där författaren visar att kundkontakt är en viktig del för ekonomer. Vidare beskriver Leek m.fl., (2003) att kommunikationen med kunder utvidgas från enbart fysiska möten till digitala möten, vilket ökar ekonomernas jobbprestation. Resultatet från regressionsanalysen går därmed i linje med tidigare studier och att respondenterna har en positiv attityd till digitalisering.

Resterande faktorer är, enligt *regressionsanalys förändring*, inte signifikanta till ekonomers attityd för digitalisering. Faktorerna är *Förändring*, *Upplevelse*, *Verktyg*, *Nödvändighet*, *Yrkesroll*, *Undviker* och *Utbildning*. Regressionsanalysen visar att **Förändring** inte har en påverkan på attityden till digitalisering, tidigare forskning visar att acceptansen till förändringar kan variera beroende på faktorer hos individen (Oreg & Sverdlik, 2022). Därmed stämmer resultatet delvis överens med tidigare studier, alltså att förändring både kan ha ett positivt och negativt samband beroende på individen. Korrelationsanalysen visar ett svagt samband mellan *Attityd* och *Förändring* på 0,126.

En annan faktor som inte är signifikant enligt regressionsanalysen är **Nödvändighet**. Att sambandet inte är signifikant går emot forskning enligt Davis (1993) som påstår att nyckeln till acceptans till förändring ligger i nödvändigheten. *Attityd* och *Nödvändighet* har dock, enligt korrelationsanalysen, en korrelation på 0,341. Det innebär att om en ekonom anser att digitala verktyg är nödvändiga för deras arbete så kommer attityden till digitalisering vara positiv. Resultatet kan kopplas samman med resultaten från figur 7 och figur 8, där ekonomerna besvarat att digitala verktyg är nödvändiga för deras arbete samt att de har en positiv attityd till digitalisering.

Utbildning är en ytterligare faktor som inte är signifikant till förklaringen av ekonomernas attityd till digitalisering. Om ekonomer får utbildning av sin arbetsgivare eller inte, spelar därmed ingen roll för attityden. I korrelationsanalysen finns däremot ett positivt samband på 0,237. Resultatet går i linje med figur 11 där man ser att även om inte alla får tillräckligt med

utbildning i digitala verktyg så anser de fortfarande att de digitala verktygen är nödvändiga samt att de uppskattas av respondenterna.

Övriga faktorer som inte var signifikanta var **Upplevelse, Verktyg, Yrkesroll och Undviker**. **Upplevelsen** är inte signifikant eftersom p-värdet är större än 0,05, däremot är koefficienten för upplevelse positiv med 0,14339. Korrelationsanalysen visar ett positivt samband på 0,492, vilket innebär att attityden till digitalisering ökar desto bättre upplevelse en individ har till digitalisering. Det går samman med Venkatesh och Davis (2000) studie, som påvisade ett positivt samband med individens attityd och upplevelsen med användningen av teknologin. Ytterligare är **Verktyg** en faktor som inte är signifikant, koefficienten för verktyg är 0,0949. Korrelation mellan verktyg och attityd är positiv på 0,556. Vilket delvis stämmer överens med studien av Leek m.fl., (2003), som kom fram till hur digitala verktyg både kan förbättra arbetet genom möjligheter av digitala möten men också försämra genom mer avpersonaliserad kundkontakt. **Yrkesrollen** var inte signifikant i regressionsanalysen och har även en negativ koefficient på -0,0562. Korrelationen mellan yrkesrollen och attityden är även negativ på -0,176. Det styrks av teorin om jobbpolarisering, att uppgifter och även ekomyrket riskerar att försvinna och ersättas av robotar i framtiden (Moreno-Galbis & Sopraseuth, 2014; PwC, 2018). Till sist är faktorn **Undviker** som inte är signifikant, koefficienten är 0,14. Korrelationsanalysen visar ett negativt samband mellan *Undviker* och attityden till digitalisering på -0,518. Vilket stämmer överens med respondenternas svar i figur 11, där det framkom att största delen av respondenterna inte undviker digitala verktyg. Eftersom faktorn inte är signifikant kan inga slutsatser dras mellan om respondenterna undviker digitala verktyg eller inte och kopplingen till attityd om digitalisering.

Att endast en av de åtta faktorerna visade sig vara signifikant betyder att förändringens hypotes inte kan accepteras i sin helhet. Därmed förkastas hypotes 3 om att det finns ett statistiskt samband mellan den beroende variabeln *Attityd* och de oberoende variablerna *Förändring, Upplevelse, Verktyg, Jobbprestation, Nödvändighet, Yrkesroll, Undviker* och *Utbildning*. Det är dock viktigt att belysa att hypotesen kan accepteras till viss del då det finns ett statistiskt samband mellan *Attityd* och *Jobbprestation*. Däremot är detta inte tillräckligt med stöd för att acceptera hypotesen fullt ut och därav förkastas den.

5. Slutsats

I avsnittet redogörs svaren på studiens forskningsfrågor samt att studiens bidrag och förslag till vidare forskning diskuteras.

5.1 Slutsatser

5.1.1 Vad har ekonomer för attityd till digitalisering?

Ekonomibranschen går idag igenom en omfattande förändring som resultat av digitaliseringen. Denna förändring resulterar även i att ekonomernas arbetsuppgifter påverkas, vilket studien har bekräftat. Studien har även påvisat att ekonomyrket har påverkats alltmer av digitaliseringen samt att nya tekniska lösningar i allt högre utsträckning används av ekonomerna. Detta innebär att arbetsprocesser blir alltmer digitala. Studien har visat att de flesta arbetsmoment blir mer digitaliserade, exempelvis löpande bokföring samt arkivering och dokumentation. Alla dessa förändringar kan mottas av ekonomerna på olika sätt, vår studie visade att cirka 82 procent av respondenterna hade varit med om förändring tidigare och att majoriteten av dem upplevde den som positiv. Slutligen har studien visat att ekonomerna huvudsakligen är positiva till digitaliseringen.

5.1.2 Vilka faktorer kan påverka ekonomers attityd?

Reaktionen till förändringar kan påverkas av en rad olika faktorer. Dessa faktorer kan exempelvis vara individens självkänsla och bakgrund samt miljön och organisationen individen är verksam inom där förändringen genomförs. Enligt studien finns det fyra signifikanta faktorer för attityd till digitalisering. Faktorerna som är signifikanta är vilket år respondenten är född, hur digital respondenten anser sig själv vara, hur mycket arbetsmomenten har digitaliserats samt digitala lösningars effekt på en individs jobbprestation. De faktorer som har visat sig ha den mest omfattande påverkan på attityden till digitalisering är de som har en koppling till kategorierna *individen* och *yrikesrollen*. Exempelvis har det mer betydelse för individens attityd hur digitalt kompetent en individ anser sig vara än när individen är född. Likaså har det mer betydelse hur arbetsmomenten påverkas av digitaliseringen än hur jobbprestationen ökas av digitaliseringen. Det är dock även ett flertal faktorer som inte visade sig vara signifikanta för ekonomers attityd till digitalisering. Dessa faktorer är respondentens kön, vilket företag de

arbetar på, arbetslivserfarenhet, de digitala verktyg som används, om de har varit med om en förändring samt hur den upplevdes, om de anser att det är lätt att använda digitala verktyg, om individen anser digitaliseringen som nödvändig, hur yrkesrollen försvinner, om de undviker digitala verktyg och till sist utbildning av digitala verktyg på arbetsplatsen. Enligt tidigare studier skiljer sig resultatet genom att *Nödvändighet* och *Erfarenhet* är en signifikant faktor. Resultatet av denna studie visar att *Nödvändighet* och *Erfarenhet* inte är en signifikant faktor för individens attityd till digitalisering inom ekonomibranschen.

5.2 Studiens bidrag

Ekonomers attityd till digitalisering är vad som undersökts i denna studie. Ekonomerna har som tidigare nämnt en övervägande positiv attityd gentemot digitalisering. Att attityden är positiv kan anses som gynnsamt för branschen, eftersom ekonomibranschen redan påverkats markant och kommer att fortsätta påverkas av digitalisering. Utifrån studiens analys kan man utläsa att det förekommer ett antal signifikanta faktorer som kan vara förklaringen till varför vissa ekonomer har en mer positiv attityd alternativt negativ attityd till digitaliseringen. Utöver det har studien påvisat ett annat resultat än tidigare studier när det gäller vilka faktorer som är signifikanta. En del av faktorerna, som tidigare nämnt, visade sig inte vara signifikanta för ekonomers attityd mot digitalisering. Studiens resultat kan vara användbart för arbetsgivare och organisationer, som utifrån resultatet i denna undersökning, kan utforma processen för digitalisering på ett vis som bevarar den positiva attityden hos ekonomerna.

5.3 Förslag till vidare forskning

Denna studie har bevisat att ekonomers yrkesroll har förändrats till följd av digitaliseringen. På grund av studiens omfattning och tidsbegränsning, fanns det dock inte utrymme för att undersöka om fler faktorer kan ha en påverkan på en individs attityd mot digitalisering. Därmed skulle det vara relevant att studera, i djupare detalj, hur ekonomers arbetsuppgifter förändras samt analysera vad som är grunden till den förändringen. Kan det finnas andra faktorer än digitalisering som påverkar utvecklingen av deras arbetsuppgifter och yrkesroll, exempelvis omvärldskrav, kultur eller lagstiftning?

Källor:

Adecco Ekonom. (u.å.). *Ekonom*.

<https://www.adecco.se/yrkesomraden/ekonomi-finans/ekonom/>

Akavia. (u.å.). *Vad gör en controller*.

<https://www.akavia.se/for-dig-som-ar/ekonom/vad-gor-en-controller/>

Amoako-Gyampah, K., & Salam, A.F. (juli 2004). En förlängning av teknikacceptansmodellen i en ERP-implementeringsmiljö. *Informationshantering*, 41(6), 731-745.

Andrade, C. (maj-juni 2019). The P value and statistical significance: Misunderstandings, explanations, challenges, and alternatives. *Indian Journal of Psychological Medicine*, 41(3), 210-215.

Angelöw, B. (2010). *Framgångsrikt förändringsarbete: om individ och organisation i förändring*. (1 uppl.). Natur Kultur Akademisk.

Aspia. (2023). *Om oss*.

<https://www.aspia.se/om-oss/>

Bankid. (u.å.). *Om BankID*.

<https://www.bankid.com/privat/om-bankid>

Barmark, M. & Djurfeldt, G. (2015). *Statistisk verktygslåda - att förstå och förändra världen med siffror*. Lund: Studentlitteratur AB.

Batterton, K. A., & Hale, K. N. (juni 2017). The Likert Scale What It Is and How To Use It. *Phalanx*, 50(2), 32–39.

Björn Lundén. (5 oktober 2023). *Digital bokföring*.

https://www.bjornlunden.se/bokforing/digital-bokforing_2603?utm_referrer=https%3A%2F%2Fgoogle.com%2F

Bolagsverket. (15 april 2019). *Vilka företag räknas som större och mindre?*.

<https://bolagsverket.se/foretag/aktiebolag/arsredovisningforaktiebolag/delarochochbilagoriarsredovisningen.761.html>

Boswell, W. R., Shipp, A. J., Payne, S. C. & Culbertson, S. S. (2009). Changes in Newcomer Job Satisfaction Over Time: Examining the Pattern of Honeymoons and Hangovers. *Journal of Applied Psychology*, 94(4), 844-858.

Bryman, A. & Bell, E. (2013). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. 2. uppl., Stockholm: Liber.

Cedeo. (u.å.). *Vad är Microsoft Teams?*.

<https://www.cedeo.se/kunskapsbanken/effektiviserade-processer/vad-ar-microsoft-teams>

Ciotti, M., Ciccozzi, M., Terrinoni, A., Jiang, W.C., Wang, C.B., Bernardini, S. (2020). The Covid-19 pandemic. *Critical Reviews in Clinical Laboratory Sciences*, 57(6), 365-388.

Davis, F.D. (1993). Användaracceptans av informationsteknologi: systemegenskaper, användaruppfattningar och beteendepåverkan. *International Journal of Man-Machine Studies*, 38(3), 475 - 487.

Eriksson, L. (20 november 2019). *Ekonomibranschen i förändring - många blir konsulter*. Företagsuniversitetet.

<https://blogg.foretagsuniversitetet.se/ekonomi/ekonomibranschen-i-forandring-manga-blir-konsulter>

Estrella. (u.å.). *Om Estrella*.

<https://www.estrella.se/om-estrella/>

Eurocard. (14 december 2021). *Många företag ser papperskvitton som en säkerhetsrisk*.

<https://eurocard.com/sv/utlagg-och-digitala-kvitton/smarta-kvitton/manga-foretag-ser-papperskvitton-som-en-sakerhetsrisk/>

EY. (2018-04-26). *Tre sätt att attrahera och behålla medarbetare i tider av förändring*.

https://www.ey.com/sv_se/workforce/three-ways-to-attract-and-retain-talent-in-the-age-of-disruption

EY. (u.å.). *About us*.

https://www.ey.com/sv_se/about-us

FAR. (u.å.) *FAR förklarar digitalisering*. <https://www.far.se/kunskap/digitalisering/far-forklarar-digitalisering/>

Fortnox Betalfil. (u.å.). *Vad är Betalfil?*.

<https://www.fortnox.se/fortnox-foretagsguide/ekonomisk-ordlista/betalfil>

Fortnox Fakturatolkning. (u.å.). *Vad är Fakturatolkning?*.

<https://www.fortnox.se/fortnox-foretagsguide/ekonomisk-ordlista/fakturatolkning>

Gekås. (u.å.). *Om oss*.

<https://www.gekas.se/om-oss/>

Grant Thornton. (2023). *Om oss*.

<https://www.grantthornton.se/om-oss/>

Gustafsson, S. (27 september 2018). *Svenska storföretag bäst i Europa på AI - bristen på regleringar största utmaningen*. EY.

https://www.ey.com/sv_se/news/2018/09/svenska-storfoeretag-baest-i-europa-pa-ai---bristen-pa-reglering

Hagevi, M., & Viscovi, D. (2016). *Enkäter : Att formulera frågor och svar*. Lund: Studentlitteratur.

Hedin Bil. (2023). *Om oss*.

<https://www.hedinbil.se/om-hedin-bil/om-oss>

Heyman, F. (1 augusti 2016). Job polarization, job tasks and the role of firms. *Economics Letters*, 145, 246-251.

Hypergene. (u.å.). *Ekonomiavdelningens roll i digitaliseringen*.

<https://www.hypergene.se/sv/kunskapsbank/blogg/ekonomiavdelningens-roll-i-digitaliseringen/#:~:text=I%20takt%20med%20digitaliseringen%20skapar,kopplat%20till%20automatisering%20och%20robotisering>

Jablonsky, S., & Barsky, N. (juli/augusti 2000). The Digital Workplace: How Is It Changing the Role of Financial Management? *Journal of Corporate Accounting & Finance*, 11(5), 3-12.

Jaggia, S., & Kelly, A. (2015). *Business statistics: Communicating with numbers*. New York, NY: McGraw-Hill Education.

Jobba Grönt. (u.å.). *Ekonomiyrken*.

<https://www.jobbagront.se/yrken/ekonomi/>

Johannesson, J. (2019). *Utveckling i digital tid*. Sveriges Kommuner och Landsting.

<https://skr.se/download/18.4d3d64e3177db55b16631083/1615462889841/Utveckling%20i%20en%20digital%20tid%20layout%2020190620.pdf>

Kane, G. C., Palmer, D., Phillips, A. N., Kiron, D., & Buckley, N. (2015). Strategy, not technology, drives digital transformation. *MIT Sloan Management Review and Deloitte University Press*, 14.

Kwahk, K.Y. & Lee, J.N. (november 2008). Förändringsberedskapens roll i ERP-implementering: Teoretiska grunder och empirisk validering. *Information & Management*, 45(7), 474-481.

Larsson, M., Aldegarmann, U., & Aarts, C. (augusti 2009). Professional role and identity in a changing society: Three paradoxes in Swedish midwives' experiences. *Midwifery*, 25(4), 373-381.

Leek, S., Turnbull, P. W., & Naude, P. (1 februari 2003). How is information technology affecting business relationships? Results from a UK survey. *Industrial marketing management*, 32(2), 119-126.

Liaw, SS., & Huang, HM. (2011). A study of investigating learners attitudes toward e-learning. *5th international Conference on Distance Learning and Education*, 12, 28-32.

Moreno-Galbis, E., Sopraseuth, T. (april 2014). Job polarization in aging economies. *Labour Economics*, 27, 44-55.

Morris, M., & Venkatesh, V. (7 december 2006). Age differences in technology adoption decisions: Implications for a changing work face. *Personnel Psychology*, 53(2), 375-403.

Paulsen, J. E. (mars 2011). Ethics of caring and professional roles. *Nursing Ethics*, 18(2), 201-208.

PwC. (11 november 2016). *RPA (Robotic Process Automation)*.
<https://www.pwc.se/rpa>

Rusta. (u.å.). *Om Rusta*.
<https://www.rusta.com/se/sv/information/om-rusta/>

Saco. (3 oktober 2022). *Civilekonom/Ekonom*.
<https://www.saco.se/studieval/yrken-a-o/civilekonomekonom/>

SCB. (17 november 2023). *Andel personer som använt internet flera gånger om dagen*.
<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/levnadsforhallanden/levnadsforhallanden/befolkningens-it-anvandning/pong/tabell-och-diagram/andel-personer-som-har-anvant-internet-flera-ganger-om-dagen/>

Skolverket. (21 mars 2023a). *Att använda sig av forskning*.
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/utbildning-pa-vetenskaplig-grund-och-beprovad-erfarenhet/att-kunna-anvanda-sig-av-forskning>

Skolverket. (8 augusti 2023b). *Digital kompetens och digitala verktyg i förskolan*.
<https://www.skolverket.se/om-oss/var-verksamhet/skolverkets-prioriterade-omraden/digitalisering/forskolans-digitalisering>

Skyltmax. (2023). *Om Skyltmax*.

<https://skyltmax.se/om-oss>

Spssakuten. (16 oktober 2010). *Guide: Regressionsdiagnostik - multikollinearitet*.
<https://spssakuten.com/2010/10/16/guide-regressionsdiagnostik-%E2%80%93-multikollinearitet/>

Sverdlík, N. & Oreg, S. (28 oktober 2022). Beyond the individual-level conceptualization of dispositional resistance to change: Multilevel effects on the response to organizational change. *Journal of Organizational Behaviour*, 44(7), 1066-1077.

Tillväxtverket. (2018) *Digitalisering i svenska företag* (Företagens villkor och verklighet 7).
https://tillvaxtverket.se/download/18.6855bfcf184896002ffa4c/1668765709808/Temareport_Digitalisering.pdf

TNG. (u.å.). *Allt du behöver veta om ekonomer och ekonomijobb!*.
<https://www.tng.se/jobb-och-yrken/ekonom/>

Trost, J., & Hultåker, O. (2016). *Enkätboken* (5 Uppl.). Studentlitteratur.

Venkatesh, V. & Bala, H. (9 maj 2008). Teknikaccepansmodell 3 och en forskningsagenda om interventioner. *Decision Sciences*, 39(2), 273-315.

Venkatesh, V. & Davis, F.D. (1 februari 2000). En teoretisk utvidgning av teknikacceptansmodellen: fyra longitudinella fältstudier. *Management Science*, 46(2), 169-332.

VIA. (10 december 2021). *Ny undersökning visar: Pandemin har lett till en ökad digitalisering*.
<https://via.tt.se/pressmeddelande/3312500/ny-undersokning-visar-pandemin-har-lett-till-en-okad-digitalisering?publisherId=2899986>

Visma. (8 februari 2018). *Digitala satsningar förväntas öka mest i offentlig sektor*.
<https://www.visma.se/nyheter/digitala-satsningar-forvantas-oka-mest-i-offentlig-sektor/>

Visma. (27 december 2017). *Fyra av fem verksamheter satsar på ökad digital kompetens*.
<https://www.visma.se/nyheter/fyra-av-fem-verksamheter-satsar-pa-okad-digital-kompetens/>

Vismaspcs. (28 september 2020). *Automatisk bokföring - för dig som anser att tid är pengar*.
<https://vismaspcs.se/ditt-foretagande/bokforing/automatisk-bokforing>

Widgrens. (2023). *Molnbaserad redovisning*.
<https://www.widgrens.se/molnbaserad-redovisning/>

Wilson, R.A. & Sangster, A. (juni 1992). The automation of accounting practice. *Journal of Information Technology*, 7(2), 65-75.

Bilaga 1: Enkäten och kodningsschema

Digitalisering av ekonomibranschen

Hej,

Vi är två studenter från Handelshögskolan i Göteborg som just nu skriver vår kandidatuppsats. Syftet med vår studie är att undersöka hur digitaliseringen av ekonomibranschen upplevs av ekonomer och vi skulle behöva Er hjälp att samla in det material vi behöver. Vi skulle verkligen uppskatta om Ni fyller i denna enkätundersökning som behandlar ämnet.

Enkätsvaren behandlas konfidentiellt och det är enbart vi uppsatsskrivare som har tillgång till era svar.

Enkäten tar cirka 4 minuter att genomföra och vi är ytterst tacksamma om Ni kan avvara denna tid.

Stort tack för Er hjälp!

* Anger obligatorisk fråga

1. Vilket år är du född? *

Valbara årtal 1953-2023
Kodning: 1953-2023

2. Vilket kön har du? *

- Kvinna (0)
- Man (1)
- Annat (2)

3. Vilket företag jobbar du på? *

- Estrella / Skyltmax (1)
- Rusta / Hedin Bil (2)
- Aspia / Gekås (3)
- Annat (4)

4. Hur länge har du varit verksam i ekonomibranschen? *

- Mindre än 3 år (1)
- 4-8 år (2)
- 9-15 år (3)
- 16-24 år (4)
- Mer än 25 år (5)

5. Anser du att du är mer digital eller mindre digital än genomsnittet? *

- Jag är mer digital än genomsnittet (1)
- Jag är lika digital som genomsnittet (2)
- Jag är mindre digital än genomsnittet (3)
- Vet ej (0)

6. Enligt dig, hur har nedanstående arbetsmoment påverkats av digitaliseringen? *

	1. Inte alls påverkats	2	3	4	5. Påverkats mycket
Löpande bokföring	☐	☐	☐	☐	☐
Rådgivning	☐	☐	☐	☐	☐
Deklarationsarbete	☐	☐	☐	☐	☐
Budgetplanering	☐	☐	☐	☐	☐
Bokslutsarbete	☐	☐	☐	☐	☐
Arkivering och dokumentation	☐	☐	☐	☐	☐
Internutbildning	☐	☐	☐	☐	☐
Kundkommunikation	☐	☐	☐	☐	☐
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

7. Kryssa i vilka digitala verktyg du stöter på i ditt dagliga arbete: *

	1. Inte alls	2	3	4	5. Stor omfattning
Molnbaserad redovisning (exempelvis Fortnox)	☐	☐	☐	☐	☐
Fakturatolkning	☐	☐	☐	☐	☐
Bankfiler/Betalfiler	☐	☐	☐	☐	☐
Automatiserad bokföring	☐	☐	☐	☐	☐
Digitaliserad kvittohantering	☐	☐	☐	☐	☐
Internetbaserad kommunikation (exempelvis Teams)	☐	☐	☐	☐	☐
Mobilt Bank-ID	☐	☐	☐	☐	☐
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

8. Hur ser du på digitaliseringen av ekonomibranschen? *

	1	2	3	4	5	
Mycket negativt	☐	☐	☐	☐	☐	Mycket positivt
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	

9. Utveckla gärna ditt svar i fråga 8.

Ditt svar

10. Har du varit med om någon förändring inom din organisation? Exempelvis införing av ett nytt affärssystem *

- Ja (0)
- Nej (1)
- Vet inte (2)

11. Om ja, hur upplevde du den förändringen?

	1	2	3	4	5	
Dålig	☐	☐	☐	☐	☐	Bra
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	

12. Nedan finner du en rad påståenden. Svara vad som passar in på dig. *

	Instämmer inte alls	Instämmer inte	Vet ej	Instämmer delvis	Instämmer helt
Det är lätt att använda digitala verktyg	☐	☐	☐	☒	☐
Digitala verktyg ökar min jobbprestation	☐	☐	☐	☐	☐
Digitala verktyg är nödvändiga för mitt arbete	☐	☐	☐	☐	☐
Min yrkesroll försvinner till följd av digitaliseringen	☐	☐	☐	☐	☐
Jag undviker digitala lösningar	☐	☐	☐	☐	☐
Jag får utbildning i digitala verktyg från min arbetsgivare	☐	☐	☐	☐	☐
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

Bilaga 2: Mejl till de företag som tackat ja i förväg

Hej X,

Jag hörde att det var okej att vi skickade ut vår enkätundersökning för vår kandidatuppsats till er. Den tar cirka 4 minuter att besvara och den handlar om digitaliseringen av ekonomibranschen, exempelvis vilka program man använder samt hur vissa arbetsmoment påverkats av digitaliseringen.

Alla som jobbar med ekonomi på något sätt är välkomna att svara.

Då det är kort tidsgräns på vår uppsats så blir vi väldigt tacksamma om ni har möjlighet att svara inom några dagar.

Länk till enkätundersökningen:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScS_mK2bs4ZL3QvzrHtoLJjNGopiH0VJt1L_2BLRDKShGtwkg/viewform?usp=sf_link

Tack så mycket för hjälpen, det uppskattas verkligen!

Med vänlig hälsning,

Cajsa Sveningsson

guscajsasv@student.gu.se

Elsa Hugosson

gushugoel@student.gu.se

Bilaga 3: Mejl till respondenter via FAR

Hej XX,

Vi är två studenter som går på Handelshögskolan i Göteborg och vi skriver just nu vår kandidatuppsats. Syftet med vår uppsats är att undersöka hur digitaliseringen av ekonomibranschen upplevs av ekonomer och vi skulle därmed behöva Er hjälp att samla in det material vi behöver. Vi skulle genuint uppskatta om Ni fyller i vår enkätundersökning som behandlar ämnet, länken till enkäten finner Ni längst ner i detta mail. Enkätsvaren behandlas konfidentiellt och det är endast vi uppsatsskrivare som har tillgång till era svar. Enkäten tar cirka 4 minuter att genomföra och vi är ytterst tacksamma om Ni kan avvara denna tid.

Vi hittade din mejl via FAR, genom att ta fram kontaktuppgifter till alla auktoriserade redovisningskonsulter på XX.

Stort tack för Er hjälp!

Länk till enkätundersökningen:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScS_mK2bs4ZL3QvzrHtoLJjNGopiH0VJt1L_2BLRDKShGtwkg/viewform?usp=sf_link

Med vänliga hälsningar,

Cajsa Sveningsson
guscajsasv@student.gu.se

Elsa Hugosson
gushugoel@student.gu.se

Bilaga 4: Korrelationsanalys

	Syn	Kön	Födelseår	Företag	Erfarenhet	Digital	Arbetsm.	Digitala v.	Förändring	Upplevelse	Verktyg	Jobbprest.	Nödvändiga	Yrkesroll	Undviker	Utbildning
Syn	1.000															
Kön	-0.143	1.000														
Födelseår	0.303**	-0.034	1.000													
Företag	0.184	-0.127	-0.059	1.000												
Erfarenhet	-0.151	-0.038	-0.824***	0.211*	1.000											
Digital	0.478***	-0.163	0.112	0.143	-0.031	1.000										
Arbetsmoment	0.440***	-0.307**	0.185	0.054	-0.077	0.324***	1.000									
Digitala verktyg	0.282**	-0.235*	0.107	0.282**	0.016	0.254**	0.466***	1.000								
Förändring	0.126	-0.026	0.297**	-0.179	-0.364***	0.042	-0.002	-0.137	1.000							
Upplevelse	0.492***	-0.319**	0.342***	0.221*	-0.128	0.394***	0.397***	0.353***	-0.172	1.000						
Verktyg	0.556***	-0.157	0.500***	0.154	-0.349***	0.386***	0.352***	0.278**	0.081	0.495***	1.000					
Jobbprestation	0.561***	-0.078	0.258**	-0.007	-0.144	0.278**	0.262**	0.146	0.147	0.458***	0.593***	1.000				
Nödvändiga	0.341***	0.001	0.127	0.187	0.082	0.276**	0.146	0.154	-0.056	0.375***	0.447***	0.465***	1.000			
Yrkesroll	-0.176	-0.092	0.020	-0.045	-0.007	-0.162	-0.213*	-0.236*	0.102	-0.061	-0.129	-0.019	0.013	1.000		
Undviker	-0.518***	0.107	-0.220*	-0.144	0.153	-0.395***	-0.400***	-0.122	-0.104	-0.359***	-0.506***	-0.387***	-0.412***	0.206*	1.000	
Utbildning	0.237*	-0.214*	0.035	0.247**	0.078	0.175	0.470***	0.382***	-0.044	0.338**	0.232*	0.162	0.091	-0.124	-0.163	1.000

Bilaga 5: VIF test

Variabel	VIF	1/VIF
Erfarenhet	3.11	0,3218
Födelseår	3.11	0,3218
Mean VIF	3.11	

Bilaga 6: Regressionsanalyser

Individens regressionsanalys:

Antal observationer	=	108
F (5, 102)	=	7,48
Prob > F	=	0,0000
R-squared	=	0,3198
Root MSE	=	0,49795

Syn	Koefficient	Standardfel	T-kvot	P-värde	95% konfidensintervall	
Födelseår	0,0207413	0,0086963	2,39	0,019	0,0034923	0,0379904
Kön	-0,051399	0,1038921	-0,49	0,622	-0,2574685	0,1546704
Företag	0,0649521	0,0501004	1,30	0,198	-0,0344219	0,1643261
Erfarenhet	0,0792638	0,0784806	1,01	0,315	-0,076402	0,2349297
Digital	0,3896469	0,0834127	4,67	0,000	0,2241981	0,5550957
_konstant*	-37,9044	17,43943	-2,17	0,032	-72,49542	-3,313381

Yrkesrollens regressionsanalys:

Antal observationer	=	108
F (2, 105)	=	13,25
Prob > F	=	0,0000
R-squared	=	0,2015
Root MSE	=	0,53176

Syn	Koefficient	Standardfel	T-kvot	P-värde	95% konfidensintervall	
Arbetsmoment	0,0079668	0,0019881	4,01	0,000	0,0040249	0,0119088
Digitala verktyg	0,002549	0,0025623	0,99	0,322	-0,0025316	0,0076296
_konstant*	4,095914	0,1264123	32,40	0,000	3,845262	4,346566

Förändringens regressionsanalys:

Antal observationer	=	90
F (7, 81)	=	-
Prob > F	=	-
R-squared	=	0,4978
Root MSE	=	0,45769

Syn	Koefficient	Standardfel	T-kvot	P-värde	95% konfidensintervall	
Förändring	-0,176674	0,1826099	-0,97	0,336	-0,5400104	0,1866624
Upplevelse	0,14339	0,0890453	1,61	0,111	-0,0337821	0,3205622
Verktyg	0,0949842	0,1240722	0,77	0,446	-0,1518806	0,3418491
Jobbprestation	0,2765313	0,0982699	2,81	0,006	0,081005	0,4720576
Nödvändiga	0,0463361	0,137091	0,34	0,736	-0,226432	0,3191041
Yrkesroll	-0,0562156	0,0461791	-1,22	0,227	-0,1480975	0,0356662
Undviker	-0,1400135	0,0906005	-1,55	0,126	-0,3202801	0,0402532
Utbildning	0,0077905	0,0511059	0,15	0,879	-0,0938942	0,1094751
_konstant*	2,405639	0,596491	4,03	0,000	1,218809	3,592469

Bilaga 7: T-test

Faktor	Medelvärden - första omgången	Medelvärden - Andra omgången	P- värde
Kön	0,6	0,4	0,3979
Födelseår	1978,4	1983,1	0,3678
Företag	2,5	3,4	0,1042
Erfarenhet	3,4	3	0,5001
Digital	2,2	2,7	0,1451
Arbetsmoment	40,3	54,5	0,0601
Digitala verktyg	47	46,1	0,8786
Förändring	0,2	0,1	0,5560
Upplevelse	3,6	4,2	0,1468
Verktyg	4,4	4,8	0,0739
Jobbprestation	4,6	4,7	0,6601
Nödvändiga	4,9	4,7	0,2878
Yrkesroll	2,6	1,8	0,0739
Undviker	1,5	1,6	0,7771
Utbildning	3,5	4,5	0,0634